

‘ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ’ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ	
ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਤਵਾਰ)	0181-5097305
ਕੰਪਿਊਟਰ ਰੂਮ	0181-5097310
ਵੈੱਬ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

## ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਫਿਰ ਵਧੀਆਂ



ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਨ ਜ ਸ) ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਪੈਟਰੋਲ 87 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ 91 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ 10 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਵਾਧਾ ਹੈ। ਵਪਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚ ਗਈ ਹੈ। ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 103.03 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ 102.12 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 103.39 ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ

ਗਈ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ 98.93 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ 86.93 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ 'ਤੇ 'ਆਪ' ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਇੰਚਾਰਜ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂਦੀ ਜੀ, 'ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਰੋ! ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਤੱਕ ਟੋਵੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਲੀਪੋਪ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਂਦੇ ਰਹੋਗੇ? ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਤੱਕ ਈ ਡੀ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਰੋਗੇ? ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਰੋ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋ।' ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ 87 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕੀਮਤ 99.51 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 92.49 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

### ਭਾਜਪਾ ਕਿਸ਼ਤਾਂ 'ਚ ਲੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ : ਖੜਗੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਨ ਜ ਸ) ਅੱਠ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੋਨਿਚਰਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਐੱਸ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਖੜਗੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਇੱਥੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਲੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਪੈਟਰੋਲ 100 ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ... ਜਨਤਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਟੈਕਸ ਬੰਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ... ਜਦੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਘੱਟ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਛਿੜੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੈ' ਦੀ ਲੋਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੜਗੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ, 'ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜੀ, ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ, ਇਸ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਅਧਾਰਤ ਲੁੱਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਏਨੇ ਸਮਝੋਤਾਵਾਦੀ ਕਿਉਂ ਹੋ? ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸੰਕੇਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਹੈ। 140 ਕਰੋੜ ਭਾਰਤੀ ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।'

## ਸ਼ਹੀਦ ਕਾਮਰੇਡ ਮਲਕੀਤ ਚੰਦ ਮੋਹਲੀ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ

### ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ : ਬੰਤ ਬਰਾੜ



ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੋਰ) ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾਮਰੇਡ ਮਲਕੀਤ ਚੰਦ ਮੋਹਲੀ ਦੀ 38ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਪਿੱਛ ਮੋਹਲੀ ਵਿਖੇ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾਮਰੇਡ ਮਲਕੀਤ ਚੰਦ ਮੋਹਲੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ 'ਤੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਮ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਨਾਹਿਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ 'ਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਮੋਨਕਾ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਕੁੱਕੜ ਮਜ਼ਾਰਾ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਕੌਰ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਮੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਜਪਾਲ ਕੋਲੋ, ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਕਾਲਕ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਆਗੂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਗਵਾੜਾ, ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਤਹਿਸੀਲ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਮੋਨਕਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ 'ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ' ਦੀ ਸੰਪਾਦਕ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ ਰਫਾਲ ਸਿੰਘ ਬੜਾ ਪਿੰਡ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ।

ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾਮਰੇਡ ਮਲਕੀਤ ਚੰਦ ਮੋਹਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਰੀਦਾਰ ਸਾਂਝ, ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਪਾੜਾ ਖੜਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਅੰਤਰਦਾਈਆਂ ਨੇ ਕਾਮਰੇਡ ਮਲਕੀਤ ਚੰਦ ਮੋਹਲੀ ਨੂੰ 23 ਮਈ 1988 ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਕੁੰਨ, ਗੰਦੀ ਨਾਲੀ ਦੇ ਕੀੜੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਕਲਾਕਾਰ, ਕੋਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੋਝਦੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ

## ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਣ 'ਚ ਧਮਾਕਾ, 90 ਮੌਤਾਂ

ਬੀਜਿੰਗ (ਨ ਜ ਸ) ਚੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਗੈਸ ਧਮਾਕੇ ਵਿੱਚ 90 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਵਿੱਚ ਅੱਧਕਾਰਤ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਗੈਸ ਧਮਾਕਾ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 7:29 ਵਜੇ ਲਿਊਸ਼ਨੋਯੂ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਸਿਨਹੁਆ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਤਰੀ ਚੀਨ ਦੇ ਸ਼ਾਕਸੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਨਲੁਆਨ ਕਾਉਂਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਸ ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 82 ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੌਂ ਹੋਰ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ

ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੌਮ ਵਾਲੀ ਖਾਣੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਭਾਵਤ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

## ਮਾਨ ਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਗੁਰਗ੍ਰਾਮ (ਨ ਜ ਸ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰੋੜਾ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਗੁਰਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਭੌਂਡਸੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਆਗੂ ਇੱਥੇ ਇਨਟਰਸੈਮਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲਿਆਂਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 'ਆਪ' ਦੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਗੁਰਗ੍ਰਾਮ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹਾਈ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਭੌਂਡਸੀ ਜੇਲ੍ਹ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮੰਤਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

## ਇਮਾਨਦਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਵਿਕਾਸ : ਅਰਸ਼ੀ



ਬੁਢਲਾਡਾ (ਅਸ਼ੋਕ ਲਾਕਸ਼ਾ) ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏਕੇ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜੇਕਰ ਸਹਿਰ ਵਾਸੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾ ਕੇ ਭੇਜਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਸਹਿਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਾਂਗ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੱਤਾਭੰਗ ਪਏਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ 'ਚ ਖੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਰਾਏ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬੁਢਲਾਡਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਜੋ ਗੰਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨਾਮਵਰ ਮੰਤਰੀ ਡੋਟੋ-ਡੋਟੋ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਛਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੌਹਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਖਿੱਪਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਲਿਓ, ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਬਲਾਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਵਿੰਦਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਵੈਣੀ, ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ, ਚਿਮਨ ਲਾਲ ਕਾਕਾ, ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਰਘੁਨਾਥ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਆਗੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਰਡ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਰਾਏਕੇ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

## ਸੋਨਮ ਵਾਂਗਚੁਕ ਵੱਲੋਂ ਕਾਕਰੋਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਮਰਥਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਨ ਜ ਸ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੋਨਮ ਵਾਂਗਚੁਕ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇ-ਸ਼ੋਲੀ ਵਾਲੀ ਕਾਕਰੋਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਸੀ ਜੇ ਪੀ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਆਨਲਾਈਨ 'ਕਾਕਰੋਚ ਅੰਦੋਲਨ' ਦਾ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਸਨਮਾਨਤ ਕਾਕਰੋਚ' ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨਾਈਟੀ ਗਈਆਂ ਚਿੱਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਨਲਾਈਨ ਮੁਹਿੰਮ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਕਰੋਚ ਨੂੰ ਲਚਕੀਲਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੀ ਹੈ, ਨੌ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਹੋਕ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜੀ ਹੈ। ਅੰਦੋਲਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪੈਪਰ ਲੀਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਸਮੇਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੈ। ਇਕ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਵਾਂਗਚੁਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ

ਰੁੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਤਿਹਾਸਕ : ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਐੱਮ ਐੱਸ ਭਾਈਆ) ਏਟਕ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 14 ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਮਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਆਸ਼ਾਵਾਦ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸੰਚਾਲੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਆ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਵਰਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਮੰਨਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਹੁੜਤਾਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਆਈ ਐੱਲ ਓ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 87 ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਏਟਕ ਨੇ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ

# ਸਾਡੀ ਜਨਗਣਨਾ ਸਾਡਾ ਵਿਕਾਸ

(ਜਨਗਣਨਾ 2027 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੇੜ)

ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ

## ਜਨਗਣਨਾ : ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ

ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ

- ਜਨਗਣਨਾ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਪਤ
- ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਰਵਰਾਂ 'ਤੇ ਇਨਕ੍ਰਿਪਟਡ ਡੇਟਾ
- ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੁੱਲ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ਨਾਂਅ-ਪਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ
- ਟੈਕਸ, ਪੁਲਸ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ

## ਜਨਗਣਨਾ 2027

ਭਰੋਸਾ ਵੀ, ਹਿੰਮਤ ਵੀ

- ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੋ
- ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ
- ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਸਾਥ ਦੇਵੋ

## ਬੇਫਿਕਰ ਰਹੋ

ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗੀ
- ਗੁਪਤ ਰਹੇਗੀ
- ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਵੇਗੀ

## ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਪਿੜ ਚੋਣਾਂ ਦਾ, ਉੱਡ ਰਹੀ ਯੂਥ ਦਿੱਸਦੀ, ਜੀਹਨੂੰ ਵੇਖ ਲਉ, ਦੌੜ ਹੈ ਲਾਈ ਜਾਂਦਾ।  
ਵੱਡਾ-ਛੋਟਾ ਕੋਈ ਕਿਤੇ ਜਦ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਕੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾਈ ਜਾਂਦਾ।  
ਜਿਹੜਾ ਕੱਲ੍ਹ ਸੀ ਹਾਲੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ, ਤਰਲਾ ਵਾਸਤਾ ਉਹਦਾ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦਾ।  
ਸੁੱਤੇ ਪਿਆ ਉਹ ਸੁਣਨੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਮੰਗੇ, ਹਾਲਤ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਟੱਬਰ ਘਬਰਾਈ ਜਾਂਦਾ।  
ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣ ਜਿਹੜੀ, ਚੜ੍ਹਦਾ ਚਿੱਟੇ ਵੀ ਇੰਝ ਬੁਧਾਹੈ ਨਹੀਂ।  
ਵੋਟਰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ, ਰਿਹਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੱਢ ਇਤਬਾਰ ਹੈ ਨਹੀਂ।

-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

## ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਰ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਾਂਗ ਵਰਤ ਰਹੀ : ਚੀਮਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰ ਬੀ ਆਈ) ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 2.87 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਫੰਡ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਾਂਗ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ 2014 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਰ ਬੀ ਆਈ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 14.29 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਇਕੱਲੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ

ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕੱਢਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਲੋਮੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਚੋੜ ਕੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸੱਟ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰ ਬੀ ਆਈ ਦਾ ਇਹ ਸਰਪਲੰਸ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਕੇਂਦਰਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿੱਤੀ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

## ਰਲੋ, ਨਿਭਾਈਏ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਰੀਏ ਜਨਗਣਨਾ 'ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ

ਟੋਲ ਫ੍ਰੀ - 1855

CensusIndia2027



# ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਇਕਾਈ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਮੰਗ ਪੱਤਰ



ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਇਕਾਈ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਰਨਗਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਰੋਜ਼ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਵਾਸਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਹਨ ਮਹੀਨੇ ਤਰਲੇ ਕੱਢਦੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਝਾ (ਸੰਗਰੂਰ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜੇ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਸਾਂਝਾ ਡਰੱਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂਤ ਹੋ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਰਨਗਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਰੋਜ਼ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਵਾਸਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਹਨ ਮਹੀਨੇ ਤਰਲੇ ਕੱਢਦੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਝਾ (ਸੰਗਰੂਰ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜੇ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਸਾਂਝਾ ਡਰੱਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂਤ ਹੋ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵਾਂਗੇ।

# ਧੰਨ-ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਚੌਕ ਦੀਨਾਨਗਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ

ਦੀਨਾਨਗਰ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ)- ਦੀਨਾਨਗਰ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਚੌਕ ਦੀਨਾਨਗਰ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।



ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੀਨਾਨਗਰ ਦੇ ਜਥੇ ਵੱਲੋਂ ਅਨੰਦਮਈ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਪਤੀ ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨੇਨਕਰ ਅੱਟਣ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ। ਠਾਂਡੇ ਮਿੱਠੇ ਜਲ ਦੀ ਛਬੀਲ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ। ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਦਿਚਾਰਜ, ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਮੈਂਬਰ ਅਰੁਣਾ ਚੌਧਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚੌਧਰੀ, ਕਮਲਜੋਤ ਚਾਵਲਾ, ਮੈਡਮ ਰਣੂ ਕਮਾਪਾ, ਜੰਗਿਦਰ ਡੀਨਾ ਵੱਲੋਂ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਚੌਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਨਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਨਾ ਮਿਸਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤਨਾ ਦਲ ਪਿੰਡ ਆ ਵਾਂ ਖਾ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਵਾਧਾ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭਟੋਆ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਘਬੀਰ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ, ਅਨਮ ਕੁਮਾਰ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਮੈਡੀਕੋਲ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੈਪਟਨ ਜਗਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਠਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

# ਆਟੋਇਮਿਊਨ ਰੋਗ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਛਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਜਲੰਧਰ : ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਸਟਮਿਕ ਲਿਊਪੁਸ ਐਗੀਓਮੈਟੋਸਾ (ਐੱਸਐੱਲਈ) ਦਾ ਬੋਝ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਆਟੋਇਮਿਊਨ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਈ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 1,000 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਵਿਅਕਤੀ ਲਿਊਪੁਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਛਾਣ, ਮਾਰਿੰਗ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐੱਸਐੱਲਈ ਇੱਕ ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮਲ ਅਤੇ ਡੀਐੱਨਐ ਕਲੀਨਿਕਲ ਇਮਯੂਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਗੈਨੇਟਿਕਸ, ਡੀਟੈਕਸ ਹਸਪਤਾਲ ਲੱਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕਲੋਕ, ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਰਜ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਅਕਸਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

# ਕਵਰੇਜ ਕਰਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓ ਵੱਲੋਂ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ

ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਈਦੇਵ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ



ਚੇਤਨਪੁਰਾ (ਸੁਖਵੰਤ ਚੇਤਨਪੁਰੀ)-ਪੁਲਸ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਿਹਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਮੱਤੇ ਵਾਲੇ ਚੇਤਨਪੁਰਾ ਦੇ ਐੱਸਐੱਚਓ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬੀਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਿਤਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਅੱਡਾ ਬੰਦਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਮੱਤੇ ਵਾਲੇ ਚੇਤਨਪੁਰਾ ਦੇ ਐੱਸਐੱਚਓ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਸਨੂੰ ਗਾਲੀ ਗਲਬ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮੁਖੀਏਲ ਫੋਨ ਖੋਹ ਕੇ ਡਾਟਾ ਵੀ ਡਲੀਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਬਲੂਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈਦੇਵ ਨੇ ਐੱਸ. ਐੱਚ. ਐੱਮ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਿਹਾਤੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਵਰੇਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਐੱਸਐੱਚਓ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਮੂਹ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਈਦੇਵ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਮੀਡੀਆ ਜਰਨਲਿਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਧਰਨਾ ਦੇਣਗੇ।

# ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਫੈਸਿਲੀਟੇਟਰਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਦਫ਼ਤਰ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਜ਼ ਤੇ ਫੈਸਿਲੀਟੇਟਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਿਲੀਟੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਛੱਲਵੇਂਡੀ ਤਾਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਵੰਤ ਕੌਰ ਲੌਪਕੇ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਰਣਜੀਤ ਦੁਲਾਰਾ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੇਵਾਰਾ ਅਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 21 ਹਜ਼ਾਰ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਿਲੀਟੇਟਰਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਛੇ ਠੰਡੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਣ ਭੱਤਾ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਭੱਤਿਆਂ ਨੂੰ



ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਦਫ਼ਤਰ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ

# ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਕੀਤਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ



ਬਟਾਲਾ (ਡਾ. ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)-ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 37 ਵਿੱਚ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੌਲਰ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਨਾਲ ਸਨ।

# ਪੀਐੱਮਸ਼ੀ ਸਕੂਲ ਬਹਾਦਰਪੁਰ ਰਜੋਆ ਦਾ ਹਰਸ਼ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਫੌਜ 'ਚ ਭਰਤੀ

ਕਾਦੀਆਂ (ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ)-ਪੀਐੱਮਸ਼ੀ ਸਕੂਲ ਬਹਾਦਰਪੁਰ ਰਜੋਆ ਲਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਪਲ ਬਣ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰਸ਼ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਦਿਆਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਨਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਸ਼ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਇਹ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ ਹਰਸ਼ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੂਹ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਹਰਸ਼ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਦੋਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹਰਸ਼ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੋਰੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

# ਐੱਫ. ਰਾਜਕਮਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਮੰਗੀਆਂ ਵੋਟਾਂ



ਨਕੋਦਰ (ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ)-ਹਲਕਾ ਨਕੋਦਰ ਦੇ ਨੁਹਮਹਿਲ ਨਗਰ ਕੌਲਰ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਡੇਰ ਟੂ ਡੇਰ ਐੱਫਵੇਕੋਟ ਰਾਜਕਮਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਹਲਕਾ ਨਕੋਦਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵੀ ਡੇਰ ਟੂ ਡੇਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗੀਆਂ। ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵੋਟਾਂ, ਸਪੋਟਰਾਂ ਤੇ ਸਾਥਰਥਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਗੁਰਾਗਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗੁਰੀਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੁਹਮਹਿਲ ਸ਼ਹਿਰੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਸਿਨੇ ਗਿੱਲ, ਅਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰੇਖਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਸਪੋਟਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

# ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੱਡਾ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ

ਫੋਰਹਟਾ, (ਮਨਜੀਤ ਕੁਮਾਰ) ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਮੌਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੱਡਾ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਨਿਸ਼ਠਾ ਤੇ ਸ਼ਾਹਮੁਕਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੱਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇਕ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਮੌਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਪਵਨ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਸੇਵਾ ਸੇਘ ਬਜਰਗੋ ਕੌਰ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਾਣੇ ਕੌਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

# ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੱਡਾ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)-ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਸੂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਗੀਰ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਸ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਘੁੱਮਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਜਿੱਥੇ ਡਸਲਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਵਹੀਕਣਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁੱਸਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਸੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰਾ ਚੁਗਣ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਸੜਕ ਕੋਢੇ ਚੁਗਦੇ-ਚੁਗਦੇ ਸਕਾਰੀ ਬੁਟਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਸੜਕ ਵਿਚਕਾਰ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਵਹੀਕਣਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਵਹੀਕਣ ਚਾਲਕ ਖ਼ਾਖ਼ਮੀ ਹੋ ਕੇ ਸੌਣਾਂ ਲਗਵਾ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਾਸ ਵੱਲੋਂ ਸੜਕ 'ਤੇ ਘੁੱਮਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਆਮ ਹੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਾਸ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੜਕ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪੈ ਸਕੇ।

# ਪੈਕਾਪੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)-ਥਾਣਾ ਬਹਿਰਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਗਾਦਪੁਰ ਨੇ 2 ਮਈ 2025 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਕਾਰਾਨਾ ਸੇਵਾ ਬੈਠਾ ਵਾਪਰਿਆ ਪਿੰਡ ਗਾਦਪੁਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸੇਵਾ ਰਾਜ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਦੋਲਤਪੁਰ ਥਾਣਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਸੋਂ 100 ਫੁੱਟ ਫਰੰਟ ਦਾ ਬਿਮਾਰਾਨਾ ਕਰਕੇ 24 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਪਾਸੋਂ ਲਏ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫਰੰਟ ਤੋਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਕੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਕੇ ਡਬਲ ਡਬਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਕਾਪੜੀ ਪੁੱਤਰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਝੋਲਾ ਆਮਦਾ ਥਾਣਾ ਤਾਰਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦੇ ਕੇ ਉਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਪਾਰਸ ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਦੋਲਤਪੁਰ ਪਾਸੋਂ 10,75,000 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾ ਕਰਕੇ ਪੈਕਾਪੜੀ ਅਤੇ ਠੱਗੀ ਕੀਤੀ। ਥਾਣਾ ਬਹਿਰਮਪੁਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।



ਪੈਕਾਪੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

# ਸਾਈਬਰ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਯਾਲੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਆਪ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਯਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਈਬਰ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਪੁੱਜੇ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਯਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਵਚਨ ਦਿੱਤੀ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਿਸ਼ਟ ਵੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਈਬਰ ਅੱਤਵਾਦ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬ ਘਾਟਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭੁਲਾਂ ਘਾਟਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਲਸ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਸਾਈਬਰ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ

# ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ 'ਚ ਅਲਬੈਂਡਾਜ਼ੋਲ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਵਾਈਆਂ

ਭੁਖਰ ਸਾਹਿਬ (ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ)-ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ, ਗਰਮੀ ਦੇ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਲਬੈਂਡਾਜ਼ੋਲ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੇਟ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਰਕਾਰ ਸਾਲ 'ਚ ਦੋ ਵਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਲਬੈਂਡਾਜ਼ੋਲ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰਹਿ ਸਕੇ ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾ ਆਵੇ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਐੱਮ. ਡੀ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਰਵਾਲ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

# ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੱਡਾ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)-ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਸੂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਗੀਰ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਸ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਘੁੱਮਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਜਿੱਥੇ ਡਸਲਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਵਹੀਕਣਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁੱਸਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਸੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰਾ ਚੁਗਣ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਸੜਕ ਕੋਢੇ ਚੁਗਦੇ-ਚੁਗਦੇ ਸਕਾਰੀ ਬੁਟਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਸੜਕ ਵਿਚਕਾਰ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਵਹੀਕਣਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਵਹੀਕਣ ਚਾਲਕ ਖ਼ਾਖ਼ਮੀ ਹੋ ਕੇ ਸੌਣਾਂ ਲਗਵਾ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਾਸ ਵੱਲੋਂ ਸੜਕ 'ਤੇ ਘੁੱਮਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਆਮ ਹੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਾਸ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੜਕ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪੈ ਸਕੇ।

# ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੱਡਾ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)-ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਸੂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਗੀਰ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਸ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਘੁੱਮਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਜਿੱਥੇ ਡਸਲਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਵਹੀਕਣਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁੱਸਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਸੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰਾ ਚੁਗਣ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਸੜਕ ਕੋਢੇ ਚੁਗਦੇ-ਚੁਗਦੇ ਸਕਾਰੀ ਬੁਟਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਸੜਕ ਵਿਚਕਾਰ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਵਹੀਕਣਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਵਹੀਕਣ ਚਾਲਕ ਖ਼ਾਖ਼ਮੀ ਹੋ ਕੇ ਸੌਣਾਂ ਲਗਵਾ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਾਸ ਵੱਲੋਂ ਸੜਕ 'ਤੇ ਘੁੱਮਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਆਮ ਹੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਾਸ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੜਕ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪੈ ਸਕੇ।

# ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੱਡਾ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ)-ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਸੂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਗੀਰ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਸ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਘੁੱਮਦੇ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਜਿੱਥੇ ਡਸਲਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਵਹੀਕਣਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁੱਸਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਸੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰਾ ਚੁਗਣ ਲਈ







## ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

# ਬੇਦੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਠੇਠਰਕੇ ਵਿਖੇ ਨਵੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਸਥਾਪਤ

ਡੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, (ਗੋਸ਼ ਖ਼ਬਰਾਂ)- ਕਸਬਾ ਡੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਠੇਠਰਕੇ ਵਿਖੇ ਬੇਦੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਗੈਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਲੈਬ ਨੂੰ 11 ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੱਕ ਬਿਹਤਰ ਪਹੁੰਚ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਦਘਾਟਨ ਬੇਦੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਸੰਘ ਦੀ ਅਤੇ ਸੋਚੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਥਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਖਰਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਮੈਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੈਬ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਗਿਆਨ, ਤਕਨੀਕੀ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸਮਾਰੋਹ 21 ਮਈ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਟਾਫ਼, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਤਵੇਂਤ ਸਜਣਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲੈਬ ਦਾ ਰਸਮੀ ਉਦਘਾਟਨ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ (ਗਰਬਜ਼) ਡੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪਿੰਡੀਅਲ ਰੁਪਿੰਦਰ ਜੀਤ ਪਾਲੀਵਾਲ ਦੁਆਰਾ



ਡੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਠੇਠਰਕੇ ਵਿਖੇ ਬੇਦੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਦਘਾਟਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਰੁਪਿੰਦਰ ਜੀਤ ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਦੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਾਨੀ ਸੋਜਣਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਧਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਲਾਭ ਹੇਠੀ ਗੈਸਕੂਲ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਹਾਨ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਮਾਹਲੇ ਦਾ ਨਿੱਘ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਧਿਆਪਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੇਦੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

## ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸੋਹਾਣਾ ਵਿਖੇ ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਭਲਕੇ

ਐੱਸ ਏ ਐੱਸ ਨਗਰ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)- ਇੱਥੇ ਨੌਵਲੇ ਪਿੰਡ ਸੋਹਾਣਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿਖੇ ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਭ ਦਿਹਾੜਾ 25 ਮਈ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਸਮਾਹਿਤ ਦੀ ਭੰਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਥਕ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਉੱਚ ਕੱਟੀ ਦੇ ਪੰਥ ਪਾਸਿੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹਰਿ ਜਸ ਸੁਣਾ ਕੇ ਨਿਰਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਰਾਤ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

## ਸਿਰਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਸੇਰੋਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜਪਣ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਾਂਗੇ: ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ

ਵਲਟੋਰਾ (ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਰਾ)-ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਜ਼ਿਲਾ ਤਹਿਤ ਤਾਨਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਬਚਾਓ ਮੋਰਚਾ ਸੇਰੋਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਸੁਬਾਈ ਆਗੂ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਰਾ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲਪੁਰ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਗੂ, ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੈਂਟੂ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਲੁਧਾਰ, ਜੱਸ ਸਿੰਘ ਕੱਦਰਿਗ, ਗੁਰਸਾਥ ਸਿੰਘ ਡੱਲ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੰਡਰੀ ਤਖਤ ਮਲ ਆਦਿ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੱਕੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਬਣੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੀ ਮਿੱਲ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿਰਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਸੇਰੋਂ ਬਚਾਓ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੱਕੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਇਸਦਾ



ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਪਠਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਖਚੰਦ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲੀ ਖੁਰਦ, ਨਾਮਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ, ਜੰਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਖੀਰਾ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਮੀਆਂਪੁਰ, ਤਰਨ ਸਿੰਘ ਢੰਡ, ਦਾਦਾ ਸਿੰਘ ਚੌਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਬੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ, ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਡਲ, ਰੂਪਾ ਸਿੰਘ ਡੱਲ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਆਂਪੁਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਹਾਰਦਰ ਨਗਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਠੀਕ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਮ ਸਿੰਘ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

## ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੇਅਰ ਗੋਗੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸੜਕ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

\* ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤਰਜੀਹ : ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ)- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਤੋਂ ਮੇਨ ਜੰਗੁ ਰੋਡ ਤੱਕ ਬਣ ਰਹੀ ਲਗਭਗ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰੀਬ 55 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਇਹ ਸੜਕ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁੱਖ ਮੱਗ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮੇਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁੰਦਨ ਗੋਗੀਆ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਉਦਘਾਟਨ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸੁਖਿੱਆਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੜਕਾਂ, ਸੀਕੇਬਸ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸਰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲ ਹੈ। ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸੜਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਨਵੀਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਮੋਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਨਮਾਜਕ ਦੀ ਖਰਾਬ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਸੀ. ਮਸ ਕਰਕੇ ਬਸਤਾਨ ਤੇ ਮੰਮੇਸੇ ਵਿੱਚ ਚਾਲਣਾ ਹੋਣ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਸੜਕ ਬਣਨ ਨਾਲ ਆਵਾਜਾਈ ਸੁਗਮ ਹੋਵੇਗੀ।



ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਰ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੇਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁੰਦਨ ਗੋਗੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰਨਿਗਮ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਰ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇਹ ਲੜੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮਾਜਵੀ ਗਾਥੀ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੌਰ, ਐਮ ਸੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿਦਰੀ, ਐਮ ਸੀ ਦਿੱਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਉਪਵਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

## ਮੀਰਕਾਣਾ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਬੱਸ ਰਵਾਨਾ

ਡੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਗੋਸ਼ ਖ਼ਬਰਾਂ)-ਡੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ ਮੀਰਕਾਣਾ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਯਾਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਬੱਸ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਖਮਈ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾਂ ਵਾਲੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਉਦਘਾਟਨ ਸਦਕਾ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸੁਖ ਅਤੇ ਮੰਗਲਮਈ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰੀਤ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ, ਸ੍ਰੀ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨੈਣਾਂ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲੇ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਨ।



ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ, ਸ੍ਰੀ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨੈਣਾਂ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲੇ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਨ।

## ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਐੱਸ ਤੋਂ ਅੰਗੜ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ

ਫਗਵਾੜਾ (ਸਾਹਿੰਦਰ ਢੰਡਾ)-ਰੋਜ਼ਾ ਸ਼ਹੀਦ ਡੋਰਾ ਬਾਬਾ ਸਾਈਂ ਖੁਦਾਈਏ ਸ਼ਾਹ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਸਾਈਂ ਖੁਸ਼ੀਏ ਸ਼ਾਹ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਡੋਰਾ ਗੁਰਮੁਖ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦਾ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਬੀਬੀ ਨਜੀਦਾ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਸਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਸਿੱਟੀ 24, 25 ਮਈ 'ਤੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰਵਾਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 24 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਤੇ ਚੁੜਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

25 ਮਈ ਨੂੰ ਚਰਾਗ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਚਾਰ ਪੱਕੀ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਨਕਾਲ ਕਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੀ। ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਨਜੀਦਾ ਝੰਡੇ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕਰਨਗੀ। ਦਰਬਾਰ ਘਰ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੈਂਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀ ਜਸਵੰਤ ਬੇਗਮ ਨੇ ਦਿੱਤੀ।

## ਵੱਟ ਵਾਹ ਕੇ ਦਰੱਖਤ ਵੱਢਣ ਦੇ ਦੌਸ਼ 'ਚ 2 ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)-ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਵੱਟ ਨੂੰ ਵਹਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ 2 ਵਿਕਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਥਾਂਦੇਵਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਲਿਕੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਗਰਵਾਲ ਕਲੋਨੀ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਸ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਚਮਾਰਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਉਮ ਦੇ ਖੇਤ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੱਟ ਨੂੰ ਵਾਹਾ ਕੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਅੱਗੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, 28 ਮਈ 2026 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੱਟ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਵੱਟ ਨੂੰ ਵੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

## ਅਦਾਲਤੀ ਇਜ਼ਤਿਹਾਰ

ਭਾ-ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਕਮ-ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੰਦਰ ਦਰਜਾ ਪਹਿਲਾ, ਫਾਸਟ ਟਰੇਕ ਕੋਰਟ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਸਿਲਨ ਨੰਬਰ 254 ਆਈ ਟਰੀ: 20/05/2026 ਖਬਰ: ਕਮਾ 0.2 ਵਰਗ: ਕਮਾ 0.2 ਸੋ: ਤਰਸੀਮ: ਡਾ. ਡੀ. ਐ. ਸੀ. ਖੋਸ਼ੀ ਟਰੀ: 12/06/2026

1. ਵਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਭਰੋਲੀ, ਤਰਿ, ਬੰਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, 2. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਭਰੋਲੀ, ਤਰਿ, ਬੰਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, 3. ਵਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਭਰੋਲੀ, ਤਰਿ, ਬੰਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, 4. ਪੰਜਾਬੀ ਨੇਨਕਾ ਬੇਦ ਬਦਚ ਦਰਜਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, 7. ਤਰਸੀਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭਾਂਡੇ ਵਾਸੀ ਭਰੋਲੀ, ਤਰਿ, ਬੰਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ (ਇਹ ਉਤਵਾਦੀਆਂ)

ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਲਿਆ ਦੀ ਮਾਲੁਮੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਠ 'ਤੇ ਤਾਕੀਲ ਹੋਈ ਸੁਖਿਕਿ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ ਟਰੀ 12/06/26 ਦੀ ਤਰੀਕੇ ਪੈਲੀ ਨਿਓਬਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਇਜ਼ਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਰੀਕੇ ਪੈਲੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਨ ਜਾਂ ਵਕਾਲਤਕਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਆਉਣ। ਹਾਜ਼ਰ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸੁਚਿਤ ਖਬਰਤਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਅਲਫ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮੀ ਜਾ ਰਹੀ।

ਅੰਮ ਟਰੀ 20/05/2026 ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦਰਜਕਰ 'ਤੇ ਮੌਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੋਚੀ/- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਐ. ਸੀ. ਫਾਸਟ ਟਰੇਕ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ। (ਨੰਬਰ 2249/ਗੋਬਰ/ਭੋਚ ਆ ਓ ਟਰੀ 21/05/2026)

## ਨਿਲਮੀ ਨੋਟਿਸ

ਹਰ ਅਮ ਤੇ ਖਮਾ ਨੂੰ ਸੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਪ ਪੰਚਾਇਤ ਪੱਛੋਰੀ ਬੀਬੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤ ਚਮੀਨ 10 ਕੇਫਰ ਗੋ-ਵਾਲੀਆ ਚਮੀਨ 7 ਸਾਲ ਲਈ ਲੀਫ ਕੀਤੀ ਚੜੇਣ 'ਤੇ ਵੇਣ ਕੋਈ ਨਿਲਮੀ ਚਮੀਨ ਕੋਈ ਚਮੀਨ ਦੀ 02/06/2026 ਨੂੰ ਖਾਫਰ ਘਰਿਓ 01:00 ਵਜੇ ਪਿੱਛੋਰੀ ਬੀਬੀ ਦੇ ਪੰਚਾਇਤ ਘਰ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਕੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਖੰਭ / ਸਹੀ/- ਗਰਮ ਪੰਚਾਇਤ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਗਰਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਗੁਰਮੁਖਪੁਰ-2 7340700417

## ਅਮ ਸੁਚਨਾ

ਮੈਂ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਨਾਲ ਵਾਸੀ ਗੋਲੀਆ ਗਲੀ, ਗੰਗਿਆ ਤਰਸੀਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਮੁਖਪੁਰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਕੜੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਲਕੜਾ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਚੌਲ-ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਉਹੋਕਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਜਬ ਮਨਦੇ ਹੋਏ ਚੌਲ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਵਾਏ ਹੋਗੇ।

ਮੈਂ, ਰਵੀ ਸੋਧਨ ਪੁੱਤਰ ਸਾਈਂ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੁਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੰਬਰ 1, 3, 2 ਅਤੇ 340 ਵਕਾਰ ਚਮ, ਸਮਾਰਾ ਨੰ. 86/15, 9 9 ਵਾਕਿਆ ਵਕਾਰ ਨੰਗੀ, ਆਦਿ ਕਬੀਲੇ ਨਗਰ, ਤਰਸੀਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਖੇਤਮਾ ਨੰ. 4955 ਵਿਕਾਸ 1005 ਸਾਲ 19-20, ਟਰੀ 28.07.2000 ਅਤੇ ਮੁਖਤਾਰਨਾ ਵਾਸੀਕਾ ਨੰ. 2770 ਨੰਬਰ 16.4.2001 ਮੈਰੇ ਕੋਲੋਂ ਗੁੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਕੇ ਆਈ ਆ ਹੈ. 029 ਟਰੀ 04.05.26, ਫਾਟਾ ਕੋਰੋਟ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ 10 ਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਚਿਤ ਕਰੋ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸ਼ਿਮੋਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ

ਮੈਂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਭੁੱਲੇਵਾਲ ਡਾਕਘਾਨਾ ਬੁਟਰਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ (ਪੰਜਾਬ) ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਾਸਨੀਕ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੇ ਦਸਵੀ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲਕੜਾ ਕਿਰਕਸੀਓ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੁੰਦ ਆਨਦੀਯ ਕੱਚ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੌਲ-ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਵਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਉਚਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁਦ ਸ਼ਿਮੋਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੁਲਣ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੈਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਪੁੱਤਰ ਬਲਦੇਵ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਭੋਰਾ ਸੈਠਾਂ, ਤਰਸੀਲ ਨਿਰਮਲਪੁਰ ਲੋਧੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਮੂਫਾਲ ਦਾ ਰਿਹਾ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨਿਰਮਲਪੁਰ ਲੋਧੀ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੌਲ-ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਵਾ ਹਾਂ। ਸਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਵਾਏ ਹੋਗੇ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ

ਮੈਂ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਭੁੱਲੇਵਾਲ ਡਾਕਘਾਨਾ ਬੁਟਰਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ (ਪੰਜਾਬ) ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਾਸਨੀਕ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੇ ਦਸਵੀ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲਕੜਾ ਕਿਰਕਸੀਓ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੁੰਦ ਆਨਦੀਯ ਕੱਚ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੌਲ-ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਵਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਉਚਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁਦ ਸ਼ਿਮੋਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੁਲਣ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

## ਅਦਾਲਤੀ ਇਜ਼ਤਿਹਾਰ

ਭਾ-ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਕਮ-ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੰਦਰ ਦਰਜਾ ਪਹਿਲਾ, ਫਾਸਟ ਟਰੇਕ ਕੋਰਟ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਸਿਲਨ ਨੰਬਰ 254 ਆਈ ਟਰੀ: 21/05/2026 ਖਬਰ: ਕਮਾ 0.2 ਵਰਗ: ਕਮਾ 0.2 ਸੋ: ਤਰਸੀਮ: ਡਾ. ਡੀ. ਐ. ਸੀ. ਖੋਸ਼ੀ ਟਰੀ: 12/06/2026

1. ਵਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਮਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਸੋਢੀਆਂ, 2. ਜੰਗਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਲੇਸ਼ ਸਿੰਘ, 3. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ, 4. ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ, 5. ਸੁਲੱਟ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ, 6. ਸੁਲੱਟ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ, 7. ਤਰਸੀਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ, 8. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਯਥਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ, 9. ਚੰਮੇ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਰੋਜ਼ਾ ਨਾਮ ਪੁੱਤਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ, 10. ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ, 11. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮੀਰਕਾਣੀ ਤਰਿ, ਬੰਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, 12. ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਇਕੱਠਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗਾ ਸਿੰਘ, 13. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 14. ਸੋਧਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 15. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 16. ਯਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 17. ਸੋਧਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 18. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੋਗੀ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 19. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੋਗੀ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 20. ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੋਗੀ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚਮਾਰ, 21. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤ

# ਨਾਰਨਲ ਜਾ ਰਹੀ ਏ ਸੀ ਬੱਸ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਮੁਸਾਫ਼ਰ



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਨਾਰਨਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਨਾਰਨਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਈ। ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਰਿਫੰਡ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਏਸੀ ਬੱਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਹਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਭਾਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਵਿੱਚ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ, ਜਦਕਿ ਕਈਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਟਿਕਟ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸਾਫ਼ਟਵੇਰੀ ਅਨੁਸਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਨਾਰਨਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਨਾਰਨਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਈ। ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਰਿਫੰਡ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਏਸੀ ਬੱਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਹਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਭਾਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਵਿੱਚ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ, ਜਦਕਿ ਕਈਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਟਿਕਟ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸਾਫ਼ਟਵੇਰੀ ਅਨੁਸਾਰ

# ਟਿਕੀਓ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਫੁੱਲ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ



ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸਮਤ ਮਿਹਨਤ-ਮੁਸ਼ਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ ਪ੍ਰਦੀਪ ਮਾਹਿਲਪੁਰ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਧਾਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਾਹਮਣੀਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਲੋਕਪੰਚੀ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸੋਗ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟਕੜੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦਿੱਲਾ ਉਲਟੇ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਰੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਤਮ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਪਰਵਾਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰਲਾਪ ਨਾਲ ਅਸ਼ਮਾਨ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਇੱਕ ਜਪਣ ਲੱਗੇ।

ਪ੍ਰਦੀਪ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ 24 ਮਈ (ਐਤਵਾਰ) ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਲੋਗਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਸਾਖਾਂ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।  
— ਅਵਤਾਰ ਲੋਗਰੀ  
ਸੰਪਰਕ 94632-60181

# ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ

ਨੰਗਲ, ਭਲਾਣ (ਰਹਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ) - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁੜੀ ਨੰਗਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਜਾਣਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਸੂਚਕ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਚਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਹੋਂਦ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਭੇਦਵਾਦ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨਸਾਵ ਮਿਲ ਸਕੇ।

# ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਸਦਮਾ, ਪੀ ਮਹਿਕ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਦੋਹਾਂ

ਭੋਰਾ ਬੰਸੀ (ਵਿਨੈ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ)-ਭੋਰਾ ਬੰਸੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਇਕਲੌਤੀ ਪੀ ਮਹਿਕ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਬੇਵਕਤੀ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਮਹਿਕ 25 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਮਹਿਕ ਸ਼ਰਮਾ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ 25 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਸ਼ਿਕਟ-32, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਜੇਰੋ-ਇਲਾਜ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਈ। ਦਿਹਾਂਤਯੋਗ ਹੋ ਪਿੱਛਕਾਰ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਕਲੌਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀ ਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਦੇ ਹੁਣੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਪਿਆ ਹੈ। ਮਿਤਰ ਦੇਹ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਰਾਮ ਬਾਗ ਭੋਰਾਬੰਸੀ ਵਿਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਬੰਧਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

# ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਪਰਨਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ)- ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸੱਚੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਏਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈਕਟਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਪਰਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ, ਸ਼ੀਲਾ ਦੁਸਾੜ, ਮੱਖਣ ਕੁਰਾਣ, ਪੀ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਹੋਏ ਇਸ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਤਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਆਗੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰ-ਕਿਨਾਰ ਕਰਕੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਖ਼ਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਿਖੇੜੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸ਼ਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤੀ ਬਖ਼ਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸਵਰਾਜਬੀਰ, ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਤਾਰ ਬੁੱਟਰ, ਮੱਖਣ ਕੁਰਾਣ, ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ ਚਰਨਾਰਥ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੱਧੂ, ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਕਾਟ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਰੂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਭਾ ਅੰਗ 2008 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ, ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ-ਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਐੱਸ ਸੀ ਜਾਂ ਆਈ ਸੀ ਐੱਸ ਸੀ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ।

# ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਜਗਰੂਕਤਾ ਕੈਂਪ

ਨਵਾਂ ਬਹਿਰ, (ਮਨੋਜ ਲਾਛੀ)-ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਬਿਜਲੀ ਖੋਜ-ਅਠਾਰੀ, ਜ਼ੋਨ-ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਲੋਗੜੀਆਂ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਵੱਲੋਂ 'ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਰਤੋਂ' ਮੁਹਿੰਮ ਅਧੀਨ ਜਗਰੂਕਤਾ ਕੈਂਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 44 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਫਸਲ ਵਿਗਿਆਨ) ਨੇ ਮਿਸ਼ਰੀ ਉਪ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਲਾ ਖੋਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

# ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਗਤ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਾਰਕੇਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ : ਧਾਲੀਵਾਲ

ਫਗਵਾੜਾ (ਡਾ. ਰਮਨ) - ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਆਈ ਏ ਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਲਾ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਕਾਰਕੇਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁੱਸਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਦਰ-ਦਰ ਭਟਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਨੌਜਵਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੀਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹੈ।

# ਤਰਲੋਚਨ ਕੌਰ ਵਾਲੀਆ ਦੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ 'ਚ ਆਈ ਤੇਜ਼ੀ

ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (ਅਹਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦੀ) ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 13 ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ 26 ਮਈ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਅੱਡੀ-ਚੰਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 7 ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ (ਕਾਲਾ ਵਾਲੀਆ) ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਤਰਲੋਚਨ ਕੌਰ ਵਾਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲ ਹੋ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 7 ਦੇ ਪਤਵੇਤੋਂ ਗਾਜ਼ਰ ਸਨ।

# ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨਮਾਨਤ

ਜੈਜੋਂ ਦੇਵਾਬਾ (ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਮੁੱਗੇਵਾਲ)-ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ ਸਕੂਲ ਪਿੰਡ ਤਾਜੇਵਾਲ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਦੌਰਾਨ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਫਸਟ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬੱਚੀ ਲਵਪੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਲਰ ਸਿਸਟਮ ਪੰਚਾ, ਤਿੰਨ ਲਾਈਟ, ਬਲੂਟੂਥ ਰਿਮੋਟ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਹਫੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਤਾਜੇਵਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਪੀਆਂ, ਪੈਨ ਦੇ ਫੁਟ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਲੀਵਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ ਨਰਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸਟਾਫ਼ ਗਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵੱਧੇ ਵਿਚੋਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ, ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ- ਸਕੂਲ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਉੱਚਾ ਕਰਨ।

# ਸਰੂਪ ਸਿਆਲਵੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਕਾਲ ਕਲੰਤਰ' 'ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ 29 ਨੂੰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ)-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸ਼ਲਾ ਸਿੰਘ ਇਕਾਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਥਾਕਾਰ ਸਰੂਪ ਸਿਆਲਵੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਕਾਲ ਕਲੰਤਰ ਬਾਰੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਥਾਕਾਰ ਕਿਆਲ ਕਥਾਕਾਰ ਕਰਨਗੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਥਾਕਾਰ ਡੀ. ਬੀ. ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ। ਸਮਾਗਮ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਭਵਨ ਸੈਕਟਰ 16 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਘ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਰੂਪ ਸਿਆਲਵੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

# ਵਾਰਡ ਨੰ. 12 ਤੋਂ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਲਵੀਰ ਚੰਦ ਬੱਬੂ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਨੂਰਮਹਿਲ (ਬਾਲੀ)-ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਨਗਰ ਕੌਲ ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੋਚ-ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਤੇ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਵਾਰਡ ਨੰ. 12 ਤੋਂ ਸਰਬ ਸਾਂਝੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਲਵੀਰ ਚੰਦ ਬੱਬੂ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਾਣ ਦੌਰੇ ਮੰਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਭੇਡ ਟੂ ਡਰ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੋਰਚਾ ਵਾਰਡ ਮੋਰਚਾ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ, ਸੁਭਵਾਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਸਰਬ ਸਾਂਝੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਲਵੀਰ ਚੰਦ ਬੱਬੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ

# ਬੌਰੀ ਮੋਮੋਰੀਅਲ ਐਂਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਐਂਡ ਮੈਡੀਕਲ ਟਰਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕਮਲੇਸ਼ ਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ



ਇਨੋਨੋਟ ਹਾਰਟਸ ਦੀ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਵ. ਕਮਲੇਸ਼ ਬੌਰੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਬੌਰੀ ਮੋਮੋਰੀਅਲ ਐਂਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਐਂਡ ਮੈਡੀਕਲ ਟਰਸਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿਸ਼ਾ: ਐਨ ਇਨੋਵੇਟਿਵ ਆਪੀਨ 'ਕਮਲੇਸ਼ ਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ' ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਕਮਲੇਸ਼ ਬੌਰੀ ਦੀ ਦੂਰਭਾਗੀ ਸੰਤ, ਸਾਹਾਨੁਭੂਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕੌਰ ਦੀ ਸਮਾਗਤ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਰੋਹਨ ਬੌਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨੋਨੋਟ ਹਾਰਟਸ ਆਈ ਸੈਂਟਰ ਦੇ

# ਕਥਾੜਖਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ, ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਟਾਂਡਾ ਉਦਮੁੜ (ਮਿਥਲੇਸ਼ ਗਰਗ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)- ਮਿਆਣੀ ਦੁਸ਼ਮਾ ਮਾਰਗ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇੱਕ ਕਥਾੜਖਾਨੇ ਤੇ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਨਾਮਾਸ਼੍ਰਮ ਕਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਕਥਾੜਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਕਰੀਬ ਢਾਈ ਵਜੇ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਅੱਗ ਅੱਗ ਤੇ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਦੀ ਜੱਚੇ-ਜਹਿਦ ਉਪਰੰਤ ਕਾਬੂ ਸੁਆਹ ਗਿਆ। ਕਥਾੜਖਾਨੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਜਾਨੀ ਦੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਗ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

# ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਕੌਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ



ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਚੰਗੇ ਉਦਾਹਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐ.ਐਸ. ਡੀ. ਡਾ. ਨਵਜੋਤ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੁੱਲੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਲ ਆਰਥਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਕੌਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਨ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮਨਜੋਤ ਕੌਰ, ਮਹਿਕਮਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਕਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਬੀਕਾਮ) ਅਤੇ ਪਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਐਮ ਏ ਪੰਜਾਬੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਕੌਲ ਗੁਮਾਸਤ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੇਦੇਚ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਦਕਿ ਸੁਖਚਾਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦੇਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾਨਾ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਨਵਜੋਤ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਕੌਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿੱਤੇ ਪੰਨਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

# ਨਗਰ ਕੌਲ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਲੱਗ ਰਹੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ

ਵਿਲੱਚ (ਨਿਰਮਲਾ)- ਵਿਲੋਚ ਵਿਖੇ ਨਗਰ ਕੌਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਗਰ ਕੌਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੋਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਵੋਟ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਗਰ ਕੌਲ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਾਰਡ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਵੋਟਰ ਸ਼ੇਅਰਮ ਪੈਸਾ, ਸ਼ਰਾਬ ਚੋਰ ਸਮਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ 12 ਵੋਟਾਂ ਹਨ ਉਹ ਫਰਿਜ ਜਾਂ ਕੂਲਰ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵੋਟਰ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਨਗਰ ਕੌਲ ਚੋਣ ਵਿਲਚਮਪ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਰ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਹੋਏ ਉਹ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲੋਂ ਵੋਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲ ਰਹੇ ਹਨ।

# ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦਫਤਰਾਂ 'ਚ ਡੋਂਗੂ ਰੋਕਥਾਮ ਨਿਰੀਖਣ

ਮੁਹਾਲੀ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)- 'ਹਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, ਡੋਂਗੂ 'ਤੇ ਵਾਰ' ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਸੰਗੀਤਾ ਜੈਨ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਫਤਰ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਡੋਂਗੂ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲਾਭਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਅੰਦਰ

# ਮੁਹਾਲੀ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)- 'ਹਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, ਡੋਂਗੂ 'ਤੇ ਵਾਰ'

ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਸੰਗੀਤਾ ਜੈਨ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਫਤਰ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਡੋਂਗੂ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਕੰਟੇਨਰ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲਾਭਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਅੰਦਰ

# ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਐੱਸ ਹੇ ਰਹੇ ਆਦਿਪਰਮ ਮਹਾਉਤਸਵ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ : ਸੁਰਿੰਦਰ ਜਾਜਾ

ਟਾਂਡਾ ਉਦਮੁੜ (ਮਿਥਲੇਸ਼ ਗਰਗ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)- ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕ ਪਰਮ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪਾਠਕ ਬਾਲੀਕੀ ਆਸ਼ਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 24 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 62ਵੇਂ ਸਮਾਗਮ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਆਦਿਪਰਮ ਮਹਾਉਤਸਵ ਦੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਲੀਕੀ ਤੀਰਥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜੀ.ਐਮ ਮਦਰ ਭਾਈਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵਾਪਸ ਦੇ ਸਰਬਉੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਰੇਸ਼ ਧੀਰਾਜ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਚਾਲਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਜਾਜਾ ਅਤੇ ਯੁਵਾ ਵਿੰਗ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਲੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਕਾਸ਼ ਲੋਹਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਉਪਜਾਤ ਦੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਲੀਕੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਗੁਣਗਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਨੂੰ ਵਾਲੀਕੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕਰਨਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲੀਕੀ ਤੀਰਥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 24 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਆਦਿਪਰਮ ਮਹਾਉਤਸਵ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

# ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀਸੂ ਸ਼ਾਹ ਕਾਦਰੀ ਜੈਜੋਂ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਮੇਲਾ 27 ਤੋਂ

ਜੈਜੋਂ ਦੇਵਾਬਾ (ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਮੁੱਗੇਵਾਲ)-ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀਸੂ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਾਦਰੀ ਜੈਜੋਂ ਵਿਖੇ ਦਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਮੇਲਾ 27, 28, 29, 30 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਸਭਾ ਨਾਲ ਬੀਬੀ ਸੁਖਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਗੱਦੀ ਨਗੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਾਂਝੀ ਅਮਰੀਕ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਗੱਦੀ ਨਗੀ ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀਸੂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 27 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਮਹਿੰਦੀ ਦੀ ਗਮ ਅਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। 28 ਮਈ ਸ਼ਾਮੀ 4 ਵਜੇ ਭੋਭੇ ਦੀ ਗਮ, 29 ਮਈ ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਮੇਲਾ ਅਤੇ 30 ਮਈ ਨੂੰ ਚਾਚਰ ਦੀ ਗਮ ਅਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੋਲੇ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਵਾਲ ਅਤੇ ਨਕਾਲ ਆਪਣੀ ਗਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ। ਇਸਤਰ ਅਲੀ, ਕੁਲਖੀਠ ਗੁਰਮੀ, ਬੁੱਧੇ ਖਾਨ ਨਕਾਲ, ਸਿੰਘ ਨਕਾਲ, ਚੰਨੀ ਪੰਥ, ਲੱਕੀ ਗਿਆਲ, ਰੋਕੀ ਸਿੰਘ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੱਖ ਨਗੀਆਂ। ਅੱਕਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜੱਸੀ ਮੁੱਗੇਵਾਲ ਨਿਭਾਉ



ਅਵਤਾਰ ਉੱਪਲ ਫਿਰ ਆਉਣਾ!  
(ਆਖਰੀ ਸਥੇ 'ਤੇ)

# ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

## ਐਤਵਾਰ

ਨਿੱਮ ਨੂੰ ਪਤਾਖੇ ਖੋਲ੍ਹ ਲਗਦੇ ਨੇ  
ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਖੰਭ ਲੱਗਦੇ ਨੇ,  
ਇਹ ਵਖ਼ਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਦਲਾਏ ਏ ਨਾ  
ਫੇਰ ਪਿੱਪਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਬ ਲੱਗਦੇ ਨੇ।  
- ਰੂਪ ਕੌਰ ਕੁੰਨਰ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 24 ਮਈ 2024

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

# ਸਿਰੜ ਤੇ ਦਲੇਰ ਗ਼ਦਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ

ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਸਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੜੀ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕੀ ਕੌਮੀ ਜੰਗ ਅੰਦਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਨਿਬੰਧਾਂ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਅੰਦੇਸ਼ੀ, ਜਿੰਦਾਦਲੀ, ਸਿਰੇ ਦੇ ਆਪਾਵਾਹੂ, ਨਿੱਤ ਨਵੀਂ ਪਹਿਲ-ਕਦਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਯੋਗੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਾਬਲ ਆਗੂ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਨੇ 'ਬਾਲਾ-ਜਰਨੈਲ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

## ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਲੌਤ

। ਆਪ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਦਾਦਾ ਜੀ ਸ. ਬਦਨ ਸਿੰਘ ਸਿਰ ਆ ਪਿਆ। ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਤੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਪਾਸ 1910 'ਚ ਰੈਵਨੂਆ ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਕੂਲ ਕਟਕ (ਉੜੀਸਾ) 'ਚ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੋਂ ਆਪ ਨੇ 1912 'ਚ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬੇਨੀ ਮਾਧਵ ਦਾਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਪ ਜੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਫ਼ੀ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ 'ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗੇ। ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਦਨ ਗੁਸ਼ਿਆਰ, ਹੋਂਟਾਰ ਤੇ ਯੰਗ ਹੋਂਟ ਕਰਕੇ 'ਅਫਲਾਣੀ', ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਤੇ ਫੁਰਤੀਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 'ਉਭਣਾ' ਸੱਪ' ਆਦਿ ਖੋਲੀਆ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਲਈ ਬਰਕਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਜੁਲਾਈ 1912 'ਚ। ਨੈਲਿਅੰ ਦਾਖਲਾ ਰਸਾਇਣ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਡਿਗਰੀ 'ਚ। ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰੰਗ-ਢੰਗ ਦੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਕੁੱਤੇ', 'ਗੁਲਾਮ ਭੇਡਾਂ', 'ਕਾਲੇ ਕੁੱਲੀ' ਆਦਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਦੇ ਸੁਣ ਕੇ ਅਣਖੀਲੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ। ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ, ਭਾਈ ਪਰਮਾਨੰਦ ਲਾਹੌਰ, ਜਤਿੰਦਰ ਲਹਿਰੀ ਬੰਗਾਲੀ ਵਰਗੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਚੰਗਿਆਸ਼ੀ ਮਧਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਥੇ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਆ ਗਿਆ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ। ਲੱਗਾ ਭਾਰਤੀ ਕੌਮੀ-ਉਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਜਾਣਾ। ਬਣ ਗਿਆ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਾਠਕਵੀਆਂ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ ਝੁੱਝੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਪੜ੍ਹੇ ਮਹਾਨ ਇਨਕਲਾਬੀ-ਮੰਜ਼ਿਨੀ, ਰੂਸ, ਸਨਾਤਨਤਾ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਕਰੇਪਟਿਨ, ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਚ ਦਸੰਬਰ 1912 (ਜਾਂ ਜਨਵਰੀ 13) 'ਚ

ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਅਸਟੋਰੀਆ (ਅੰਗਰੇਜ਼) 'ਚ ਸਥਾਨਕ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਾਥੀ ਰੁਲੀਆ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਠੱਠਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘਵਾਲ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਮਾਰਚ 13 'ਚ ਅਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ (ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ) ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਬਾਕੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਗ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ 1913 ਨੂੰ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ (ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਘੋਲ) ਰਾਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਫਸਤਾ ਵੱਢਣ ਤੇ ਨਵਾਂ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖਬਾਰ ਕੱਢਣ 'ਤੇ ਧੁਰ ਹੋਣਾ ਤੱਕ ਜੱਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖਬਾਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਪਰੰਤੂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲਟ-ਲਟੇ ਬਲਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੰਗ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਆਖ਼ਿਰ 1 ਨਵੰਬਰ 1913 ਤੋਂ ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ ਤੋਂ ਗ਼ਦਰ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨੂੰ ਐਡੀਟਰ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਰਘਬਰ ਦਿਆਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਸਬ ਆਡੀਟਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਕਤਾਵਰੀ ਗ਼ਦਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸੁੱਚ ਖੂਨ ਨੂੰ ਖੋਲਣ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗ਼ਦਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਪਰਚਾ 'ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ' ਵੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹੱਥ ਨਾਲ ਛਾਪੇ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਗੋਡ-ਗੋਡ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਖਬਾਰ ਛਾਪਣ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਘੋਲ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਵੱਡੀ ਘਾਲਣਾ ਤੇ ਦੇਣ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਸ਼ੀਨ ਗੋਡ-ਗੋਡ ਥੱਕ ਕੇ ਚੁਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਗਾਉਂਦੇ-ਜਿਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਬੋਝੀ ਅੱਖੀ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ ਸੁਖੱਲੀਆਂ ਨੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਪਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ, ਉਰਦੂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਕਰਦਾ।



ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗੁਪਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ 'ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 21-07-1914 ਨੂੰ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਯੋਕੋਹਾਮਾ ਲਈ 100 ਪਿਸਤੌਲਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਗੱਲੀ ਸਿੱਕਾ ਅਜਿਹੇ ਗੁਪਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਜਾ ਟਿਕਾਇਆ ਕਿ ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਭਕਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ। 'ਗ਼ਦਰ' ਨੇ 28 ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਅੱਕ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਇਸ ਸੰਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਗ਼ਦਰੀ ਯੋਧੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜੇ। ਸਤੰਬਰ 1914 'ਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਕੋਲੋਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜਾ ਤੇ ਗੁਪਤਵਾਸੀ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਬੇਬਾਹ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ 'ਬੱਬੇ' ਪਿੰਡ ਦੇ ਡਾਕੇ ਦੋਰਾਨ ਇਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਪ ਦੇ ਇਕ ਸਾਥੀ 'ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਤਾਣਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਪੈਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੱਕਸ਼ਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਦੇ ਸੁੱਚੇ ਬਲਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਰੂਪਾਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਰੋਜ਼ 50-50 ਮਿਲ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਕੇ ਕਦੇ ਪੋਪਲ ਪਿੰਡਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਦਬੱਲ ਕੇ ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕੀਤੀ, ਉਥੋਂ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਮੀਆਂਪੋਰ (ਲਾਹੌਰ) ਸਮੇਤ ਕਈ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀਆਂ ਅੰਦਰ ਬੇਖੋਫ ਤੇ ਦਲੇਰਾਨਾ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਲੇ ਗ਼ਦਰ-ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਯੋਜਨਾ ਪਹਿਲਾਂ 21 ਫਰਵਰੀ 1915, ਫਿਰ 19 ਫਰਵਰੀ 1915 ਬਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਪਾਸ ਲੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਗ਼ਦਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੈਂਟ ਵੱਜੀ ਤੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਫੜੇ ਫੜਾਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਆਪ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ-ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਤੇ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫਰੰਟੀਅਰ ਮੇਲ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਲੇਕਿਨ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਉਤਰ ਕੇ ਇਕ ਰਾਤ ਬੀਤੀ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਬਣੀ ਸ਼ੇਰਾਂ ਸਿਰ ਜਾਣਾ ਕੀ ਭੱਜ ਕੇ'। ਮੁੜ ਆਏ ਦੁਬਾਰਾ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਹਿੰਦ 'ਚ ਹੀ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਨੇ ਲਈ। ਲਾਹੌਰ ਨੇੜੇ ਸਰਗੋਧਾ ਦੀ ਬਾਰ ਦੇ ਚੱਕ ਨੇ: 5 ਤੋਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੇਨਸ਼ਨੀਏ ਦੇ ਘਰੋਂ, ਉਸ ਦੀ ਤੇ ਹਸਲਦਾਰ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਗੰਡੀਵੰਡ ਦੀ ਗਦਾਰੀ ਤੇ ਮੁਖਬਰੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਪ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਤੇ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘਵਾਲਾ 2 ਮਾਰਚ 1915 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਫੜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਲਾਹੌਰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ (ਪਹਿਲਾ) ਅਧੀਨ ਚੱਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਤੂੰ ਪਤਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੀ ਸਿੱਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?' ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਹੀ ਲਗਾ ਦਿਉਗੇ! ਹਰ ਕੀ ? ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਨਹੀਂ।' ਉਹ ਕੈਦ ਤੋਂ ਫਾਂਸੀ ਲੱਗਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਤਾਂ ਜੇ ਫੌਜੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ, ਮੁੜ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ 'ਚ ਕੁੱਦ ਸਕਾਂ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਸੁਣਵਾਰ'। 13 ਸਤੰਬਰ 1915 ਨੂੰ ਸਰਾਭਾ ਜੀ ਸਮੇਤ 24 ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ-ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਪੰਜੂ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ 17 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਦਲ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਏਨੀ ਸਿਆਣਪ ਤੇ ਦੁਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪਾਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਵਾਅਦਾ-ਮੁਆਹਦਾ ਗਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਖਰੇ ਗਦਰੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਮੌਤ ਮੁਹਰੇ ਬੁਲੰਦ ਹੋਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਭਾਰ 5 ਕਿੱਲੋ ਵਧ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। 16 ਨਵੰਬਰ 1915 ਨੂੰ 7 ਮਹਾਨ ਗ਼ਦਰੀ ਯੋਧੇ-ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕੋਟੀ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ (ਪੁਨਾ), ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸੁਰੇਣ ਸਿੰਘ ਵੱਡਾ, ਸੁਰੇਣ ਸਿੰਘ ਛੋਟਾ (ਤਿੰਨੇ ਗਿੱਲਵਾਲੀ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹੰਸ-ਹੰਸ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਤੇ ਸਦਾ-ਸਦਾ ਲਈ ਅੰਬ ਹੋ ਗਏ।

ਸੰਖਾ: 96464-02470

# ਮਹਾਨ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਸੈਂਕੜੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕੱਟੀਆਂ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਜਰਨੈਲ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 24 ਮਈ, 1896 ਨੂੰ ਜਰਨੈਲ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 24 ਮਈ, 1896 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਰਾਭਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਹਿਬਾ ਉੱਠ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾਦਾ ਬਦਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੋਖ ਹੇਠ ਹੋਇਆ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਗੁਜਰਵਾਲ ਦੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਮਾਲਵਾ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਉਹ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਆਰੀਆ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਸਰਦਾਰ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਉੜੀਸਾ ਜਾ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਵੀ ਬੰਗਾਲ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਚੰਖੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਚੇਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ 1911 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ

ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਸ਼ਵਾਰਤਮਾਨ ਤੋਂ ਲਈ। 5 ਜੁਲਾਈ, 1914 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਦਾ ਹੱਥ ਉਡਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਿੰਘ ਲਾਲੂ ਵੀ ਉਥੇ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ 5 ਅਗਸਤ, 1914 ਦੇ ਗ਼ਦਰ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ-ਇ-ਜੰਗ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਲਈ 9 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਫਰੇਜ਼ਨ ਤੇ 10 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸੈਕਰਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਦਲਜੀਤ ਰਾਏ ਕਾਲੀਆ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ ਗੁਪਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਨਾਮ ਰਾਜਾ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 15-16 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਉਹ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਬੰਦਗਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਥੋਂ ਗ਼ਦਰੀ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਗਸਤੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ 'ਬੰਦਗਾਰਾਂ' 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੱਠ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਸਾਹਿੰਦਰ ਨਾਥ ਸਾਨਿਆਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਨਾਲ ਵੀ ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਰੱਖਿਆ। ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ



ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ, 1912 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਬੰਦਗਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਬਰਕਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਮੇਲ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਨਫ਼ਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਗ਼ਦਰ ਗੋਰੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਰਦਾਰੀ ਭਰਿਆ ਸਲੂਕ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਮੇ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜੱਥੇਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਈਆਂ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਅਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਡਾਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਡਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਫਰਵਰੀ 1915 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਥੋਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਡਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਛਾਉਣੀ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ, ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 21 ਫਰਵਰੀ, 1915 ਨੂੰ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਓ ਦੇ ਗ਼ਦਰ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸੁਨਦਾ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਬਦਲ ਕੇ 19 ਫਰਵਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨਾ ਵੀ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ।

21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1913 ਨੂੰ ਡਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਠੱਠਗੜ੍ਹ ਦੀ ਆਰਾ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਅਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁੜਲੋ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਸਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਅ



# ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੌਣੀ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ

ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

(ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੰਦੀਪ ਸਮਰਾਲਾ

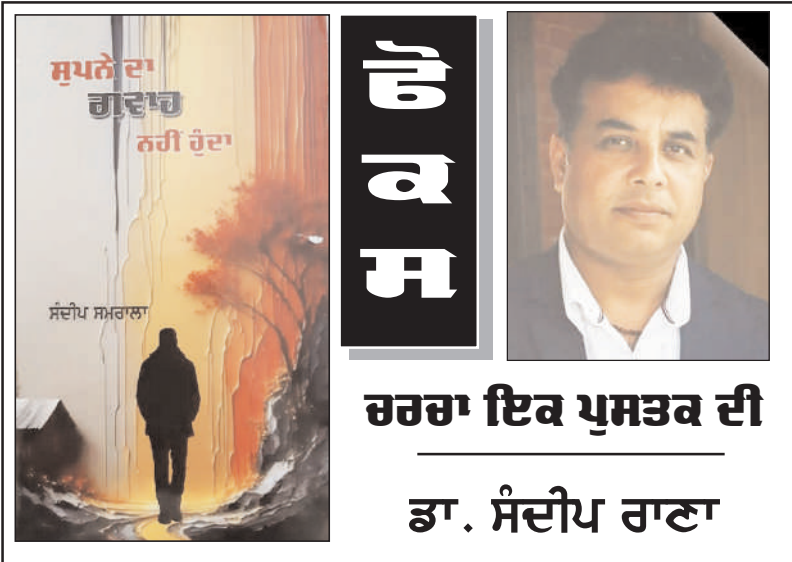
ਪੰਨੇ : 112, ਮੁੱਲ : 250 ਰੁਪਏ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫ਼ਹਿਰਿਸਤ ਵਿੱਚ ਸੰਦੀਪ ਸਮਰਾਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਹਿਰਿਸਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲਿਆਂ 'ਚ ਛਪ ਕੇ ਹੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਸਮਰਾਲਾ ਵੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਕਥਾ ਜੁਗਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹਰ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਨਾਲ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਠਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਪਲੇਨੇ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਅਜੋਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਥਾਕਾਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਥਾਨਕ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਸਲੇ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵੀ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਸੋਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਲਿਖ ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟਾਰਗੇਟ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਮਰਾਲਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਨੋ-ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸਤੂਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਂ, ਡਰਾਂ, ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

'ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ' ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ 'ਸਮਰਾਲ ਵਰਕ' ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਟਾਰਗੇਟ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ, ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮਨ ਦਾ ਚੈਨ ਵੀ ਗੁਆ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਅਜਿਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ। ਟਾਰਗੇਟ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਸਮਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਕਦੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਟਾਰਗੇਟ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬੇਝੁੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਕਾਰਨ ਸਿਸਟਮ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਿੱਟ ਲਈ ਗਾਰਫ਼ ਵਰਕ ਦੀ ਥਾਂ ਸਮਰਾਲ ਵਰਕ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਉਹ ਸੂਝ ਸਵਰਗ ਪਾਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਚਲਾਕੀ

ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਰਾਲ ਵਰਕ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਕਹਾਣੀ 'ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ ਦੀ ਠੱਕ-ਠੱਕ' ਅੱਜ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੌਰਦੀ ਹੈ—ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਉਲਝਣ, ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਚਮਕ-ਚਮਕ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਇਕੱਲੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਦਰਦ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹਿਮਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਬਹੁਤ ਨਿੰਦਿਆ ਹੈ, ਬੱਸ ਇਕ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੰਦੀਪ ਸਮਰਾਲਾ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਹੁ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ, ਨਵੇਂ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣੀ ਲੜਕੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਨਕੁਲ ਲਿਵ ਇਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਕੁਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸੇ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਭਾਗ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਲੇਖ 'ਨੁਕਲ' ਹੇਠ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕਥਾਨਕ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਕਾਰਨ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮਨੋ ਸੰਤਾਪ ਵਿਚ ਚਿਤਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਤਰ ਕਿਸ਼ਨ ਇਸ ਕਾਰਨ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਕੁਲ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਬੰਗਾਲੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਲਿਵ ਇਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਮਿਦੁਲਾ ਨਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਗਾਇਬ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਵੇਖ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।



## ਹਰਗ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ

ਨਕੁਲ ਨੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਮੰਮੀ, ਇਹ ਗਾਇਬ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਨੂੰਹ ਸੋ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੰਮੀ ਨੂੰ 'ਸਰਪਾਈਜ਼' ਦੇਵਾਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਟੈਨਸ਼ਨ ਨਾ ਲਵੋ, ਗਾਇਬ ਨੂੰ ਸਭ ਪੜ੍ਹੋ।'

ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਨਾਂ ਹੈ, ਗਾਇਬਗੀ। ਸਾਲਾ 'ਸਰਪਾਈਜ਼' ਦਾ ਹੋਇਆ, ਫੋਟੋਆਂ ਤਾਂ ਕੰਜਾਰਾ ਮਿਦੁਲਾ ਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਸੀ, ਲੋ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਇਆ। ਕਿਸ਼ਨ ਕੁਝਦਾ।

ਰੁਕੋ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਲ ਤਾਂ ਚੋਆ ਲਵਾਂ, ਬਹੁ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰੇ ਆਈ ਐ, ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਵਾਰ ਲਵਾਂ।

'ਬਹੁ ਕਿੱਥੋਂ ਆ... ਸਾਲਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਪੀਸ ਛਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ?' ਕਿਸ਼ਨ ਬੁੜ-ਬੁੜਾਉਂਦਾ।

'ਮੰਮੀ ਜੀ ਛੋੜੋ, ਕੌਨ ਸੋ ਚੱਕਰੇ ਮੈਂ ਪੜ ਗਏ।' ਪੰਨਾ 61 ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਕਹਾਣੀ 'ਬਸ! ਇਤਨੀ ਸੀ ਬਾਤ' ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ

ਹਿੰਦਾ, ਜੋ ਪੁੱਛਣਾ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਆਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਹੀਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਲੈਪਟਾਪ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਂਦਾ।'

'ਇਸ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ...?'

'ਨਹੀਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਸੇ ਝਮੇਲੇ ਮੈਂ ਮੈਨੇ ਪੜਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਆ, ਚੇਤਨ ਆਡਿਸ ਸੋ ਸੀਧਾ ਘਰ ਆਤਾ ਹੈ।'

'ਕੋਈ ਲਵ-ਸ਼ਵ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੁੜੀ ਦਾ ਚੱਕਰ?'

'ਨਹੀਂ... ਨਹੀਂ... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਬ'। ਚਾਚੇ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਪੰਨਾ 40

'ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ' ਕਹਾਣੀ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਆਮ ਮੱਧਵਰਗੀ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਟੱਟ-ਬੱਜ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੁਭਾਵਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜੱਦ-ਜਹਿਦ ਕਾਰਨ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ

ਹੋਣਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕੋਰੋਨਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਬਾਘੂਬੀ ਚਿਤਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਡਰ ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ ਹੁਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨੌਕਰੀ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਖੱਲ-ਖਵਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮਜ਼ਬੂਰੀਵੱਸ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰਦਾ ਖੱਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ ਵੱਲ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਨੌਕਰੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ।

'ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਸਰ ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣਾ...!' ਉਸ ਦਿਨ ਹੀ ਮੇਰੀ 'ਜ਼ੁਆਨਿੰਗ' ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਐ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਮਝਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਵੀ, ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਈ ਦੋਣਾ। ਛੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਸੀ। ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ 'ਮਾਰਕਟਿੰਗ' ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਉਸ ਨੇ ਸੁੱਚ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੌਮ ਕੀ ਹੈ? ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਰ ਜੋਚਿਆ, ਕਿਤੇ ਉਹ ਦਿਆਗਾ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੀ ਨਾ ਪਾ ਲਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਕੌਡੋਮ...। ਪੰਨਾ 84

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ 'ਸ਼ਰਕ' ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਬਿਹਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਜਗਨ ਨਾਂਅ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਥਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫੈਕਟਰੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਕੰਦਰ ਨਾਂਅ ਦੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਹੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਆਮ ਖੇਦੇ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਚਿਤਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਯਥਾਰਥਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ, ● ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ

ਦਿ ਬਲੀਡਿੰਗ ਵੋਮੈਨ

(ਵਾਰਤਕ) ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ

ਸਫ਼ੇ : 137, ਮੁੱਲ : 295 ਰੁਪਏ

ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਮੋਹਾਲੀ

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਚੇਤਨਵਾਨ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਨੇਰੇ, ਚੁੱਪ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਪੀੜ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਾਠਕ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ 'ਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਹ ਪੱਖ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜ ਅਕਸਰ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਰਚਨਾ-ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਜਿਉਂਦੀ ਹੋਂਦ, ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਰੂਹ ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੀਮ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਥਾ 'ਚ ਅੰਤ ਦੀ ਮਨੋਸਥਿਤੀ, ਉਸ ਦੀ ਇਕੱਲਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਮ, ਸੰਕੋਚ, ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਪੰਨਤਾ, ਮਰਦ ਸਾਥੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਘੂਬੀ ਨਾਲ ਵੀ ਚਿਤਰਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਰੀਵਾਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਚਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅੰਤ, ਘਰੇਲੂ ਅੰਤ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਤ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਟੱਟ ਰਹੀ ਅੰਤ-ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਿਹੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਵੇਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਨਕਲੀਪਨ ਨਹੀਂ, ਜੀਵਨ ਦੀ ਤਪਸ ਲਿਖਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਵਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਫਿਕਰਿਆਂ 'ਚ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਗੀਣਤਾ ਦਾ ਵਿਚੋਲਣ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਿ ਬਲੀਡਿੰਗ ਵੋਮੈਨ ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਆਪਾਂ ਚਰਚਾ ਕਰਨੇ ਹੋ, ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਅੰਤ ਦੀ ਦੇਹ, ਮਾਹਵਾਰੀ, ਦਰਦ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਠੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਅੰਤ ਦੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦਾਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਹੈ।

ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਰਚਨਾ-ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਰਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਦੁੱਖ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੀ, ਉਹ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਨੰਬਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਰੁਣਾ ਵੀ ਹੈ, ਵਿਰੋਧ ਵੀ, ਕਾਵਿਕਤਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅੰਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਹੁਣ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅੰਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਮਤਾ, ਤਿਆਗ,

# ਅੰਤ ਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਦਾ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਵਚਨ

ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸੋਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚੌਦੇ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਦਿ ਬਲੀਡਿੰਗ ਵੋਮੈਨ ਇਸ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਤੋੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਕਤਸਾਵ ਕਰਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਐਸੀ ਦੇਹ ਜੋ ਦਰਦ ਸਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਟਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਅਪਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ 'ਚ ਵੰਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ :-

1. ਅੰਤ ਦੇ ਖੂਨ, ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਦਾ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਪਾਠ
2. ਸਰੀਰ, ਸਿਖਰ ਅਤੇ ਪਿੜ੍ਹੱਤਾ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਚੋਲਣ
3. ਕਾਵਿਕ ਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀਵਾਦ ਦੀ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਕੇਵਲ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਹੀਂ, ਅੰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਡਾਇਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਪੀੜ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਕਾ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਰਜਨਾ 'ਤੇ ਚੁੱਪਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅੰਤ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਬਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੁੱਪ ਹੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਰੀਵਾਦ ਨੂੰ ਪੰਛਮੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅੰਤ ਦੇ ਜੀਵਤ ਅਨੁਭਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਰੀਵਾਦ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰਚਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਰਦ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ—ਬਲੀਡਿੰਗ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਹਵਾਰੀ ਦਾ ਖੂਨ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਖੂਨ ਹੈ, ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਦਾ ਖੂਨ ਹੈ, ਅੰਤ ਦੇ ਅਮਾਨਤ ਦਾ ਖੂਨ ਹੈ। ਇਹ ਖੂਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਤਮਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਿਕਾ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਹੱਲੇ-ਹੱਲੇ ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਥਾ 'ਚ ਨਾਰੀ ਪੀੜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਕੌੜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਨਾਰੀਵਾਦ ਕੇਵਲ ਮਰਦ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਬੁਝਾਨ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਰਗੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਿਕਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਰਹੀ, ਆਪਣੀ ਚਮੜੀ ਉਤਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਚਿੰਤਨ 'ਚ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ—ਇੱਕ ਉਹ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਰਥਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਉਹ, ਜੋ ਅੰਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਿਤਰਸੱਤਾ ਦੀ ਕਰੋੜਤਾ ਦਾ ਵਿਚੋਲਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਅੰਤ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਟੱਟ-ਬੱਜ ਅੰਤ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਟੱਟ-ਬੱਜ ਸ਼ਰਮ, ਸੰਕੋਚ, ਡਰ, ਇਕੱਲੇਪਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਛਮੀ ਨਾਰੀਵਾਦ ਵਿੱਚ ਦੇਹ ਦੀ ਗਮਨੀਤੀ ਦੀ ਜੋ ਪਾਠਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ। ਮਾਹਵਾਰੀ, ਜਣਨ, ਦਰਦ, ਖੂਨ, ਬੱਚੇਦਾਨੀ-ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਮੱਧਵਰਗੀ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਲੇਖਿਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿ ਬਲੀਡਿੰਗ ਵੋਮੈਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅੰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਸੀਰੀ ਕੇਵਲ ਮਰਦ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਬਣਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਦਰਦ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਰਮਿਦਗੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਮੁਕਾਮ ਦੇਖ ਕੇ ਡਰ ਜਾਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਅੰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨਾ ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਦਿ ਬਲੀਡਿੰਗ ਵੋਮੈਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਤ ਨੂੰ ਤਰਸ ਦੀ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਇੱਥੇ ਅੰਤ ਟੱਟਦੀ ਹੈ, ਰੱਚੀ ਹੈ, ਲੁਕਦੀ ਹੈ—ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੀਉਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਕਲਾਂ, ਦੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੱਲੇ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਦਰਅਸਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਐਕਸ-ਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੇਤਿਕਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅੰਤ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦਿ ਬਲੀਡਿੰਗ ਵੋਮੈਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਕਿਤਾਬ ਕਹਿਣਾ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ● ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ



## ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਮੱਖਣ ਮਾਨ

ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਤੋੜਦੀ ਹੈ।

'ਇਸ ਕਰ ਹੋਵੇ ਜੀਵਣ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸਿਰਫ਼ ਜੈਵਿਕ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਡਰ, ਗੁਨਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰਚਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰ-ਸਚੇਤ ਲਿਖਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਇਸ ਦੀ ਕਾਵਿਕਤਾ ਹੈ। ਕਥਾ ਹੋਂਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰੂਹ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਲੇਖਿਕਾ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਅਜਾਬ ਵੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੰਗਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਨਾਰੀ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਨਿਚੋੜ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਦੇਹ ਬਣਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ, ਧਮਾ, ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੈਦਾਨ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤ ਜਨਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਉਸ ਨੂੰ ਲੁਕਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਵਿਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਿਕਾ ਜਦੋਂ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਵਾਰੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਨੂੰ ਮੇਦਾ ਜਾਂ ਰਸੋਈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗਮ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ, ਉਹ ਉਸ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਰਥਾ ਨੂੰ ਉਘਾੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪਾਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰੀ ਲੋਕ-ਸੰਵੇਦਨਾ

ਪਿਰੀਅਡ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸਿਰਫ਼ ਜੈਵਿਕ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਡਰ, ਗੁਨਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰਚਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰ-ਸਚੇਤ ਲਿਖਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਇਸ ਦੀ ਕਾਵਿਕਤਾ ਹੈ। ਕਥਾ ਹੋਂਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰੂਹ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਲੇਖਿਕਾ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਅਜਾਬ ਵੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੰਗਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਨਾਰੀ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਨਿਚੋੜ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਦੇਹ ਬਣਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ, ਧਮਾ, ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੈਦਾਨ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤ ਜਨਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਉਸ ਨੂੰ ਲੁਕਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਵਿਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਿਕਾ ਜਦੋਂ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਵਾਰੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਨੂੰ ਮੇਦਾ ਜਾਂ ਰਸੋਈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗਮ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ, ਉਹ ਉਸ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਰਥਾ ਨੂੰ ਉਘਾੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪਾਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰੀ ਲੋਕ-ਸੰਵੇਦਨਾ

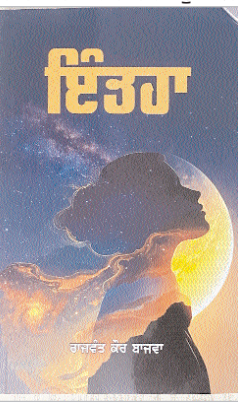
ਇਤਿਹਾ

(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਬਾਜਵਾ

ਪੰਨੇ-121, ਮੁੱਲ-250 ਰੁਪਏ

ਡੀ ਪੀ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ, ਮੁੱਲ ਮੀਰਜੋਆ ਹਾਊਸ

ਰਾਜਵੰਤ ਬਾਜਵਾ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇਤਿਹਾ' ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਟੱਟ ਰਹੇ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ਹੈ। 'ਗੰਗਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਨਸੀਬਾ ਨਾਂਅ ਦਾ ਪਾਤਰ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਮੁਕਲ ਨਾਲ ਕੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਚੋਨੇ ਨੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਬਸੂਰਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੇਲੇ ਇਲਾਜ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਸੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜਾ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਗੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਸੀਬਾ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਪਾਲਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੀ ਜਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁਬਸੂਰਤ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਘਰ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਚੰਗਾ ਗਿਸ਼ਤਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਨਸੀਬਾ ਦਰੋਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਵਿਚੋਲਣ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਗੰਗਾ ਦਾ ਚੁੱਨੀ ਚਿਤਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।



'ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ' ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਖੂਨ ਦੇ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਗਿਸ਼ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਸੀ ਗੁਰਮੀਤ ਨਾਂਅ ਦੀ ਪਾਤਰ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਦੀ ਪੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਬੱਚੀ ਬਹੁਤ ਨਰਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਮਾਸੀ ਨੀ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਗੁਰਮੀਤ ਮਾਸੀ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡੰਡੀ ਝੁਮਕੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਕਦੀ





ਦੀਪਕ ਪਲੇਵਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਂਅ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਬਦੀ ਸਹਿਜ, ਸਜੀਦਗੀ ਤੇ ਸੂਝ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਚਿਣਗ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਖਪਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ ਪਹਿਰੇ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ, ਲਗਨ ਸਾਧਨਾ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਧਕਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹਦੀ ਗਜ਼ਲਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਖਾਰ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਥਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰੰਗ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਬੇਮੁਹਾਰੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਨ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਪੀੜ ਤੇ ਬੋਝੀ ਉਹਦੀ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਖੰਡਿਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਤੋਂ ਜਾਨਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਕੂਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਦੀਪਕ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਏਸੇ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿੱਚ ਪਿਸਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਸੀਨਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜਦੀ ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਉਸ ਦੇ ਕਲਾਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੀਪਕ ਪਲੇਵਾਂ ਦੀਆਂ ਹਥਲੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਨੁਭਵੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। - ਜਸਵਿੰਦਰ

# ਦੀਪਕ ਪਲੇਵਾਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ

ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਚ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਦ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡਾ ਲੈਣਾ ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਅੱਧੀ ਕਮਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ  
(1)  
ਇਹ ਨਗੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਤੀਆਂ ਪਹਿਨਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿਉਂ ਚੋਰ ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਵਾਂਗਰਾਂ ਮੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ

ਨਜ਼ਰ ਸਭ ਵੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਾਂ ਸੁਪਨੇ ਨਹੀਂ ਬੁਣਦੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦਿਲ ਵੀ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਾਂ ਧੜਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ  
(2)  
ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਿਆ ਤੇ ਪਾਲਿਆ ਵੀ ਹੈ ਜ਼ਮਾਨਾ ਫੇਰ ਵੀ ਕਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਹਿਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਪਰਤ ਆਈ ਹਾਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਪਰ ਉਹ ਬੀਤੇ ਵਕਤ ਨੂੰ ਖਬਰੇ ਕਿਉਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ  
(3)  
ਮੈਂ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੇਰ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਲਈ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ

ਮੁਹੱਬਤ ਬਣ ਕੇ ਤੇਰਾ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਆ ਜਾਣਾ ਮੈਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਵੀ ਪਾਤਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ  
(4)  
ਮੈਂ ਜੋ ਹੋਣਾ ਸੀ ਉਹ ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਪਰਲੇ ਪਾਰ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਮੈਂ ਜੋ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਆਖ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ

ਇਹ ਕੇਹਾ ਮੋੜ ਹੈ, ਕੇਹਾ ਗੁਨਾਹ, ਕੇਹੀ ਸਜਾ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਰੂਹ ਦੇ ਰਾਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਮੁਖਬਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ  
(5)  
ਅਖੀਰੀ ਰਹਿ ਗਏ ਪੜ੍ਹਨੇ ਤੇਰੀ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਰੁੱਖੀ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਦਫ਼ਨ ਹੋਵੇ ਓਸ ਦੇ ਸੀਨੇ 'ਚ ਸੁਫ਼ਨੇ ਜਗਾਉਣਾ ਓਸਨੇ ਫਿਰ ਰੁੱਤ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਉਨੀਂਦੇ

ਜਦੋਂ ਖ਼ਾਬਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼-ਤਰ ਫੁਰੀਆਂ ਨੇ ਨੱਚਣਾ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਓਸ ਵੇਲੇ ਹੱਥ ਅੱਡ ਕੇ ਮੰਗਣਾ ਹੈ

ਕਥਾ ਭੁੱਬ ਕੇ ਲੂਹ ਵਿਚ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਅਠਾਰਾਂ ਖੂਹਣੀਆਂ, ਹਿਸ਼ਤੋ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਖਾ ਗਈ ਹੈ  
(6)  
ਤੇਰੇ ਗਮ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਸੀਨੇ 'ਚ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਦਸ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰਾ ਭੁੱਬਣਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਸਿਖਰ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅੱਤਲੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ  
(7)  
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਗੰਧਾਰੀ ਦਾ ਸੁਹੱਪਣ ਬਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਬੇਵਸੀ ਦੇ ਹੁੰਝਾਅ ਵਿਚ ਢਲ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਅਜੇ ਤਾਂ ਜਿਸਮ 'ਤੇ ਆਈਆਂ ਤਰੇੜਾਂ ਓਸਦੇ ਬਸ ਅਜੇ ਰੂਹ ਤੀਕ ਟੁੱਟਣਾ ਟੁੱਟ ਕੇ ਫਿਰ ਬਿਖਰਨਾ ਹੈ  
(8)  
ਮੇਰੇ ਛੱਡ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਾਹਦੀ ਉਦਾਸੀ ਗਮ ਕਿਉਂ ਹੈ ਸਮੇਂ ਨੇ ਬਦਲਣਾ ਹੁੰਦੇ ਕਦੋਂ ਜਿਉਂਦਾ ਤਿਉਂਦਾ ਹੈ ਤੂੰ ਸ਼ਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੈਆਂ ਰੰਗ ਦਿੱਤੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਸੋਚਣਾ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਦਫ਼ਨ ਹੋਵੇ ਓਸ ਦੇ ਸੀਨੇ 'ਚ ਸੁਫ਼ਨੇ ਜਗਾਉਣਾ ਓਸਨੇ ਫਿਰ ਰੁੱਤ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਉਨੀਂਦੇ  
(9)  
ਕਾਸ਼ਨੀ ਹੁੱਪ ਨੇ, ਹਵਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕੋਰੀਡੋਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ

ਪੈੜ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦੀ ਕਦ ਹੁੰਦੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਝੜ ਰਹੇ ਪੰਡੇ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਭਾਖਿਆ  
(10)  
ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਸਨ ਚਾਦਰਾਂ ਜਿੱਥੇ, ਉਹ ਬਾਵਾਂ ਗੁੰਮ ਸਨ ਰੇਤ ਖ਼ਾਬਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਲੋ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਪਰਤਿਆ

ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਜੇ, ਕਦੇ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ,

ਕਾਸ਼ਨੀ ਹੁੱਪ ਨੇ, ਹਵਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕੋਰੀਡੋਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ  
(11)  
ਪੈੜ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦੀ ਕਦ ਹੁੰਦੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਝੜ ਰਹੇ ਪੰਡੇ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਭਾਖਿਆ

ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਸਨ ਚਾਦਰਾਂ ਜਿੱਥੇ, ਉਹ ਬਾਵਾਂ ਗੁੰਮ ਸਨ ਰੇਤ ਖ਼ਾਬਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਲੋ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਪਰਤਿਆ  
(12)  
ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਜੇ, ਕਦੇ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ,

ਕਾਸ਼ਨੀ ਹੁੱਪ ਨੇ, ਹਵਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕੋਰੀਡੋਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ  
(13)  
ਪੈੜ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦੀ ਕਦ ਹੁੰਦੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਝੜ ਰਹੇ ਪੰਡੇ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਭਾਖਿਆ

ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਸਨ ਚਾਦਰਾਂ ਜਿੱਥੇ, ਉਹ ਬਾਵਾਂ ਗੁੰਮ ਸਨ ਰੇਤ ਖ਼ਾਬਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਲੋ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਪਰਤਿਆ  
(14)  
ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਜੇ, ਕਦੇ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ,

ਕਾਸ਼ਨੀ ਹੁੱਪ ਨੇ, ਹਵਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕੋਰੀਡੋਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ  
(15)  
ਪੈੜ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦੀ ਕਦ ਹੁੰਦੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਝੜ ਰਹੇ ਪੰਡੇ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਭਾਖਿਆ

ਜੋ ਕਦੇ ਨਾ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਉਹ ਹੋ ਗਿਆ  
(16)  
ਮੁੜਨ ਵੇਲੇ ਹੋਸਟਲ ਨੂੰ ਦੱਖਿਆ ਅੱਧ ਭਰ ਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦਫ਼ਾ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਪਰ ਮੈਂ ਅਲਵਿਦਾ ਨਾ ਆਖਿਆ  
(17)  
ਖਬਰੇ ਦਿਲ ਕਿਉਂ ਇਕਦਮ ਕੰਬਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕੋਈ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਲਗਦਾ ਹੈ  
(18)  
ਉਹ ਜਿਸ ਦੇ ਵੀ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਦੇਵੇ ਓਹੀ ਬੰਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਤਿੜਕਣ ਲਗਦਾ ਹੈ  
(19)  
ਬੀਤੇ ਦੀ ਛਿਲਕਣ ਚੋਤੇ ਵਿਚ ਖੁਭਦੀ ਹੈ ਉਹ ਜਦ ਵਕਤ ਦਾ ਪੰਨਾ ਪਰਤਣ ਲਗਦਾ ਹੈ  
(20)  
ਲੱਖ ਇਤਰਾਂ, ਫੁੱਲਾਂ, ਮਹਿੰਦੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਸਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਓਹੀ ਮਹਿਕਣ ਲਗਦਾ ਹੈ  
(21)  
ਝਾਂਜਰ ਛਕਕੇ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣੇ ਮੇਰੇ ਯੁਗ ਦਾ ਗੌਤਮ ਸੋਚਣ ਲਗਦਾ ਹੈ  
(22)  
ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੱਜ 'ਚ ਲੋਕ ਪਿਆਸੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਛੱਡਾਂ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਟਪਕਣ ਲਗਦਾ ਹੈ  
(23)  
ਮੈਂ ਤੈਥੋਂ ਵਿੱਛੜ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਦੇ ਹੋਰਨਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਤੇ ਅਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਆਸਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ  
(24)  
ਮੈਂ ਇਸ ਦੀਵਾਰ 'ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਲਾ ਦੇਣੀ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਤੇ ਅਪਣੀ ਪਿਆਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ  
(25)  
ਇਹ ਫੈਲੀ ਵਾਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ ਕਥਾ ਪਹੁੰਚੇ ਨਾ ਐਸੇ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੈਂ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਜਿੱਥੇ ਪਾਏਵਾਂ ਲਈ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ  
(26)  
ਨਮੀ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋਣ ਨਾ ਦੇਣੀ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਤੇ ਅਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ  
(27)  
ਢਲੇ ਜਦ ਸ਼ਾਮ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਬਾਲਦਾਂ ਦੀਵੇ ਅਵੱਲਾ ਸ਼ੋਕ ਵੀ, ਫਿਰ ਪੌਣ ਨੂੰ ਤੂਫਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ  
(28)  
ਮੋੜਾ. 95172-44006

## ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ (ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ) ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ



**ਰੋਡਿੰਗ (ਇੰਗਲੈਂਡ)** : ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਸੰਸਥਾ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸਾਰੂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਉਂਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਰੋਡਿੰਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਗੁਪਤਾ ਸਕੱਤਰ, ਸ੍ਰੀ ਨਿਰਵੈਰ ਸਿੰਘ ਚਕਲ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਰਾਂ ਗੁਪਤਾ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਦਿ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਟੀਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾਬੱਧ ਕਰਕੇ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਟੀਮ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰੋਗਲਵ ਇੱਕ ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ, ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਾਈ ਪੀ ਡਬਲਯੂ ਡੀ (YPWD) ਅਰਥਾਤ ਯੰਗ ਪੀਪਲ ਵਿਦ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਾਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੀਵ ਹੈਰੀਸਨ ਨੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਉਪਾਅ ਬੋਝ ਉੱਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਮਿਲਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਾਦਾਸ਼ਤ, ਸੋਚਣੀ, ਵਰਤਾਉ ਤੇ ਸ਼ਬਦੀਅਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਮਾਗੀ ਸੈਲਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਲਕੋਹਲ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਫ-ਸਫ ਸੋਚਣ ਉੱਤੇ ਦੁਰਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪੀਣਾ ਜਾਂ ਗੈਰ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣਾ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਪਰ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਹੋ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮਹੀਜ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਹਨਾਂ ਮਹੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇੱਥੇ 'ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮਾਰ' ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੀਵ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗਿਆਨ ਵਰਧਕ ਲੈਕਚਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਤੁਰਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਾਰਗਵੇਜ਼, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ। ਨਿਰਵੈਰ ਸਿੰਘ ਚਕਲ ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਕੰਵਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਕੇ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਅਸ਼ਵਨੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਵਿੱਚੋਂ

ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਰੰਭ ਹੋ ਰਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣਾ ਵਿ ਪਰਵਾਰ ਉੱਤੇ ਕੋਲਕ ਲੱਗ ਜਾਣੇਗਾ, ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਸੋਚ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਾ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਬਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਲਾਜ਼ਬੰਦਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੋਡਮ ਨੀਵ ਨੇ ਲੈਕਚਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ-ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਬਾਕਮਾਲ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਖੂਬ ਤਾੜੀਆਂ ਬਟੋਰੀਆਂ। ਅਨੀਸ਼ਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਗੀਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਬੇਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖਾਸ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਵੁਕ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਦੀ 64ਵੀਂ ਵਰਗੋਚੁ ਉੱਤੇ ਕੋਕ ਕੱਠ ਕੇ ਮੁਖਬਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ੁੱਭ ਤਿੱਛਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਸ਼ਰਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਵਧਾਈ ਕਾਰਡ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਲੇਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਰਹੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਦੀ ਪੀੜਤ ਰਹੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਇਸੇ ਹੁਣਕੇ ਹੋਏ ਦੇਹਾਂਤ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੋਗ ਮਤਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਗਮ ਕਾਰਕੁਨ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਰਾਂ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਦਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਲੋਗਰ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸਿਆ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਰਵੈਰ ਸਿੰਘ ਚਕਲ, ਗੁਰਨਾਮ ਕੰਵਰ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਸੋਨਾ, ਸ਼ਮਿਤਾ, ਸ਼ਾਂਤਾ, ਗੁਲਮ, ਬਲਬਰ ਕੌਰ ਵਿੰਗ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੰਗ, ਜਗਦੀਸ਼ ਧਰਮਪਾਲ, ਨਰਿੰਦਰ ਬਲ, ਪੱਪੀ, ਸਰਬਜੀਤ ਤਿਵਾੜੀ, ਨਮਵਰ ਕਵੀ ਮਾਸਟਰ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ, ਨਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਗਹਿਰੂਣ, ਧਰਮਪਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਰਜਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਦਿਨੇਸ਼ ਚੌਹੀ, ਸੁਨੀਲ, ਅਨੀਤਾ, ਸ੍ਰੀ ਕੁਕਰੇਜਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।  
— ਗੁਰਨਾਮ ਕੰਵਰ

## ਤਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਜੜਿਆ ਨਕਲੀ ਹੀਰਾ

ਬਾਹਰੋਂ ਭਾਵੇਂ ਬੜਕਾਂ ਮਾਰੇ, ਅੰਦਰੋਂ ਬਹੁਤ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ। ਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਭਰਮ ਸੀ ਉਹਦਾ, ਸੱਪ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਅੱਖ ਉਹਦੀ ਪੜ੍ਹ ਨਾ ਸਕਿਆ, ਸਮਝੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ। ਬੱਲੇ ਆਉਣਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਉਹ, ਉੱਚਾ ਜਿੰਨਾ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ। ਮਲਾਈ ਦੁੱਧ 'ਤੇ ਆਉਣੇ ਹਟ ਗਈ, ਭਾਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਹੀਰਾ ਵੀ ਇਹ ਨਕਲੀ ਲੱਗਦਾ, ਬੋਝੋਕ ਤਾਜ 'ਚ ਜੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਕੱਚ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਸੱਚ ਅੱਗੇ, ਝੂਠ ਭਾਵੇਂ ਸੋਨੇ 'ਚ ਮੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਵੇਲਾ ਆਇਆ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ, ਕੋਲ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਖਰਿਆ ਹੋਇਆ।

(2)  
ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਰਦਾ ਦੇ ਏ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੁੱਖ ਦੱਸ ਸੱਜਣਾ ਸੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜੇ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਕੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਰੋਈਆਂ ਕਾਲੀਆਂ, ਹੋਰ ਕੀ ਦੁੱਖ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਬੰਬ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰੋਜ਼, ਤੀਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦੇ ਧਨੁਜ ਦੇ ਨਾਲ। ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਫੜ੍ਹ ਰਾਜੂਆ ਹੋਇਆ, ਵੈਰ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਕੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਣੇ, ਚਾਰ ਦਿਨ ਕੱਟ ਲੈ ਸੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਬੰਬ ਨਾਲ ਉੱਡ ਗਏ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ ਦੁੱਖ ਕਿਸੇ ਦਾ, ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਰੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ।

## - ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬੋਸ



## ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਨੂੰ ਕਲਾਤਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਕੋਮਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਭ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਦਾ। ਕੋਮਰੇ ਦੇਖ ਸਿਕੰਦਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਭਈਆ ਮੈਨੂੰ ਅੱ ਲੱਗਦਾ, ਇਹ ਕੈਮਰੇ ਨੀ, ਬੰਦੂਕਾਂ... ਨੇ ਬੰਦੂਕਾਂ... ਦੇਖ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਦੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਲੇ ਦੀਆਂ', ਮੇਰਾ ਜੀ ਕਰਦਾ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਿ ਇੱਟ ਮਾਰ ਕੇ ਭੇਨ ਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਨਾ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਚੋਰ ਅਤੇ...?' ਇੱਕ ਦਿਨ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਲੱਡੂ ਵੇਚੇ ਗਏ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੇ 60 ਲੱਖ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਲਿਆਏ। ਲੱਡੂ ਸਿਕੰਦਰ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਸੇਖ 'ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਸਾਬੋਂ ਤਾਂ ਸਾਲਾ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵਾਂ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਲੈ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਿਉਂ ਜਗਨਿਆਂ ਮੈਂ ਖੁੱਟ ਬੋਲਦਾ...?' 'ਸਰਦਾਰਾ ਐਵੇਂ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾਓ, ਨੀਲੀ ਛਤਰੀ ਵਾਲਾ ਸਭ ਦੇਖਣਾ ਹੈ। 'ਕਿਹੜਾ ਨੀਲੀ ਛੱਤ ਆਲਾ? ਪਤਾ ਨੀ ਤੇਰੀ ਨੀਲੀ ਛੱਤ ਆਲੇ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮਾਂਗ ਮਾਰੇ ਨੇ ਆਪਾਂ?' ਸਿਕੰਦਰ ਲੱਤ-ਲਾਪਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਪੰਨਾ 95 ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ 'ਘੜੇ ਜਿੱਛਾ ਮੋਤੀ' ਵੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚਿਤਰਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੂਬੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ

## ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ...

ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਰਹਿਤਲ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿਤਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। 'ਜ਼ੁਆਰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਚ ਤਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਨੇ'। ਹੀਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। 'ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਜ਼ਮੇਦੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਨੇ, ਹੋਰ ਸੁਣਾ ਫੇਰ ਖੋਝਦੀ ਐ ਕਾਟੇ ਫੁੱਲਾਂ 'ਤੇ' ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ। 'ਕਾਟੇ ਤਾਂ ਭਰਾਵਾ ਤੇਰੀ ਖੋਝਦੀ ਐ ਫੁੱਲਾਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਘਰੋਂ ਫੈਕਟਰੀ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀਓਂ ਜਿੰਘ ਘੱਟ।' ਸਾਡਾ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਇਹੀ ਹਾਲੇ ਐ, ਸਿਰ ਖੁਰਕਣ ਦੀ ਵਿਹਲ ਨੂੰ, ਓਥੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੋਰੇ ਭੜੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੀ ਦੇਖਦਾ। ਪੰਨਾ 106 ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਗੜੀ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਨਾ ਸਿਰਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਆਪਣੇ ਅਵਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਨਾ ਸਿਰਜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਉਹ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਜਦ ਵੀ ਮੈਂ ਕੋਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ, ਮੈਂ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਦਾ। ਨਾਅਰੇ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਮੈਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਹੜੇ-ਮਿਹੜੀ ਹੁੰਦਾ...। ਪੰਨਾ 44। ਇਸ ਸੰਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਇਸ

ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਸਮੇਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਖੰਡ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਅਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਖੁੱਤਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਤੇ ਰਹੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਵਰ ਵਿੱਚ ਨਾਸਿਕਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਇਨੇ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮਰ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਜਾਂ ਵਧ ਰਹੇ ਰੋਪ ਕੇਸ ਜਾਂ ਵਧ ਰਹੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਨਵਰਸ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਠੇਠ ਇਲਾਕਾਈ ਬੋਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਹਾਵਰੇਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਵੀ ਅੱਤ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਆਨੀਆ ਸ਼ੈਲੀ, ਪਿਛਲਝਾਤ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਆਤਮ ਚਿੰਤਨ ਢੰਗ ਵਰਤ ਕੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ : 98728-87551

## ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ-ਇੱਕ ਐਸਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਵਗਦਾ ਹੈ। 2. ਸਰੀਰ, ਸਿੱਧਕ ਅਤੇ ਪਿਤਰਸੱਤਾ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਚਾਰਨ ਇਹ ਬਲੀਡਿੰਗ ਡੂਮੈਨ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪੱਖ, ਸਰੀਰ-ਰਾਜਨੀਤੀ, ਧਰਮ, ਸਿਧਕ ਅਤੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੋਚਨਾ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਉਸ ਹਨੇਰੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਡਰ, ਪਾਪ ਅਤੇ ਉੱਚ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਉਸ ਸਾਰੀ ਸੰਸਕਾਰਕ ਬਣਤਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਘੱਟ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੱਧ ਬਣਾਇਆ। ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਗੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ, ਨੰਗਾ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਸਾਮਾਜ ਹੈ। ਪਿਤਰਸੱਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਸੰਸਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇਹ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਗਰਿਟਾ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਰੋਈਆਂ ਕਾਲੀਆਂ, ਹੋਰ ਕੀ ਦੁੱਖ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਬੰਬ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰੋਜ਼, ਤੀਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦੇ ਧਨੁਜ ਦੇ ਨਾਲ। ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਫੜ੍ਹ ਰਾਜੂਆ ਹੋਇਆ, ਵੈਰ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਕੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਣੇ, ਚਾਰ ਦਿਨ ਕੱਟ ਲੈ ਸੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਬੰਬ ਨਾਲ ਉੱਡ ਗਏ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ ਦੁੱਖ ਕਿਸੇ ਦਾ, ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਰੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ।

- ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬੋਸ  
ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਰੂਪਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ-ਪੁਨ ਲੁਕਾਉਣਾ, ਦਰਦ ਲੁਕਾਉਣ

